Ազգ
Azg armenian daily
24 ՅՈՒՆԻՍ 1998 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ # 112 (1615)

Ամենայն հայոց կաթողիկոսը հանդիպեց ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հետ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 22-ին Ն.Ս.Օ.Տ.Տ Գարեգին Ա Ամենայն հայոց կաթողիկոսը հանդիպում ունեցավ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղար Կոֆի Անանի հետ:

Զրույցի ընթացքում, ինչպես հայտնեցին ԱԳՆ հասարակայնության հետ հարաբերությունների դեպարտամենտից, Վեհափառ Հայրապետը կարեւորել է Կոֆի Անանի դերը ՄԱԿ-ի գործունեության ինտենսիվացման եւ հակամարտությունների կարգավորման, ինչպես նաեւ ՄԱԿ-ում բարեփոխումների իրականացման գործում:

Անդրադառնալով Լեռնային Ղարաբաղի հիմնահարցին՝ Վեհափառ Հայրապետը ընդգծել է, որ դրա լուծումը պետք է հիմնված լինի մարդու իրավունքների եւ ինքնորոշման իրավունքի վրա: Նա ասել է, որ Հայաստանը մշտապես կողմնակից է եղել հիմնահարցի խաղաղ կարգավորմանը:

Վեհափառին ուղեկցում էին ՄԱԿ-ում Հայաստանի մշտական ներկայացուցիչ Մովսես Աբելյանը եւ ԱՄՆ-ի Արեւելյան թեմի առաջնորդ Խաժակ արք. Պարսամյանը:

«Ազգին» հասած տվյալներով, Վեհափառի Մայր աթոռ վերադարձը հավանաբար տեղի ունենա ոչ թե հունիսի, այլ հուլիսի վերջին: Գարեգին Ա հայրապետը Նյու Յորքում շարունակում է քիմոթերապիական բուժման ենթարկվել:

ԱԶԳ

Քըրք Քըրքորյանի վերջին պայմանավորվածությունների արժեքը 250 մլն դոլար է

Ռ. Քոչարյանն ու Ք. Քըրքորյանը կես խոսքից իրար հասկացան

ՆԱՐԻՆԵ ԴԻԼԲԱՐՅԱՆ

Ամերիկահայ միլիարդատեր գործարար Քըրք Քըրքորյանի այցը Հայաստան եւ սկզբունքային համաձայնությունների ձեռքբերումը դարձավ լուրջ կռվան Ռոբերտ Քոչարյանի համար խախտելու իր խոստումը եւ լրագրողներին հանդիպելու իշխանության 100 օրվան դեռ չհասած: Նախագահը երեկ իր ասուլիսում հրապարակեց Քըրք Քըրքորյանի հետ քննարկված այն չորս ծրագրերը, որոնք լուրջ հեռանկարներ են բացում տարածաշրջանում Հայաստանի տնտեսական եւ քաղաքական ազդեցության ամրապնդման: Ռոբերտ Քոչարյանը նշեց. «Ես մի քիչ զարմացած եմ, թե որքան լավ է Քըրք Քըրքորյանը տեղյակ Հայաստանում տիրող իրավիճակին եւ որքան լավ է պատկերացնում այն հեռանկարները, որ Հայաստանը կարող է ունենալ կապված տարածաշրջանային զարգացումների հետ: Ի՛նչ պետք է անել եւ ինչպիսի՛ն կարող լինել իր դերը: Կես խոսքից իրար հասկանում էինք»:

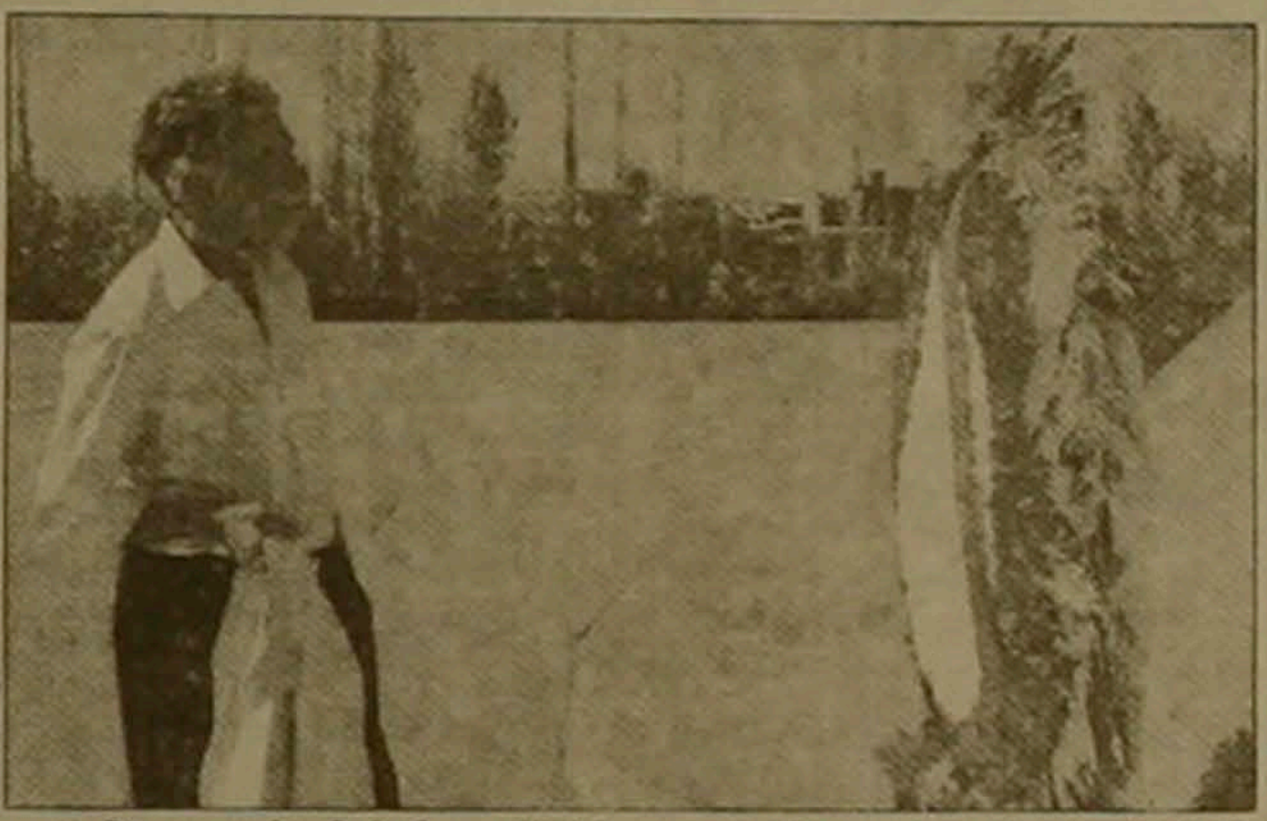

Ա Հայաստանյան մանր ու միջին ձեռնարկատիրությունը խրախուսելու համար նախատեսված 100 մլն դոլարի հիմնադրամը շուտով կսկսի իր առաջին հատկացումները: Օրերս կստորագրվի համաձայնագիր, որտեղ կպահովեն այն պայմանները, որոնց բավարարելու դեպքում հայ սեփականատերերը, ինչպես նաեւ պետական ձեռնարկությունները կկարողանան ստանալ անգամ 1 մլն դոլարը գերազանցող վարկեր: Ռոբերտ Քոչարյանը մանրամասնեց, եթե մինչ այդ նախատեսված էր 100 հազարից մինչեւ 1 մլն դոլարի վարկ, ապա այս այցի ընթացքում մեր կառավարությունը հիմնավորել է ավելի ազդեցիկ վարկերի տրամադրման անհրաժեշտությունը: Այսպես քիմիական արդյունաբերական համալիրը, կամ «Լույս» եւ նմանատիպ արտադրական ձեռնարկությունների վերագործարկման համար 1 մլն-ը փոքր գումար է: Ի պատասխան մեր հարցի Ռոբերտ Քոչարյանը ասաց, թե գումարների տնօրինման պատասխանատուն կառավարությունն է, բայց համապատասխան հանձնաժողովի կազմը դեռեւս հստակ չէ: Հստակն այն է, որ նախագահն անմիջապես իր վերահսկողության տակ է առնելու վարկերի տրամադրման ողջ գործընթացը: «Այսօր մենք ունեցանք սկզբունքային պայմանավորվածություններ եւ պետք է անցնել շատ արագ աշխատանքի այդ պայմանավորվածությունները կատարելու համար համապատասխան կառույցներ եւ մեխանիզմներ ստեղծելու:

Տես ▸ էջ 3

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ

Հայկական կողմի «սպառնալիքները» անհանգստացնում են նաեւ ԱՄՆ-ին

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ-ՓՐԱՅՄ ՆՅՈՒՍ: ԱՄՆ-ի վարչակազմը «խիստ մտահոգություն» է հայտնել Հայաստանին Լեռնային Ղարաբաղի միացման հնարավորության վերաբերյալ Հայաստանի արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի վերջերս արած հայտարարության կապակցությամբ:

ԱՄՆ-ի պետդեպարտամենտի պաշտոնական ներկայացուցիչ Ջեյմս Ռուբինը, լրագրողների խնդրանքով մեկնաբանելով այդ հայտարարությունը, նշել է, որ «նմանօրինակ սպառնալիքները» հակասում են այն բանին, ինչ Օսկանյանը մեկ ամիս առաջ ասել էր Վաշինգտոն ձեռնարկած իր այցի ժամանակ, հաղորդում է ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ը: Ռուբինի խոսքերով, «Օսկանյանը հայտարարել էր, որ Հայաստանը չի ձգտի միացնել Լեռնային Ղարաբաղը»:

Ինչպես հաղորդում է ամերիկյան մամուլը, Հայաստանի արտգործնախարարն ինքը անցած ուրբաթ օրը BBC ռադիոկայանի ադրբեջանական ծառայության թղթակցի հետ կայացած հարցազրույցի ժամանակ նշել էր, որ իր արտահայտությունները «պոկվել էին համատեքստից եւ չափազանցվել»: Այդուհանդերձ, պետդեպարտամենտի ներկայացուցիչն ընդգծել է, որ «միջազգային հանրությունը պետք է անընդունելի համարի մի երկրի սպառնալիքը՝ թե ինքը կգրավի ամբողջ աշխարհում ուրիշ երկրի մաս ճանաչվող տարածքը»:

«Մենք հակամարտության մեջ ներքաշված բոլոր կողմերին կոչ ենք անում ձեռնպահ մնալ հրահրիչ հայտարարություններից եւ դրա փոխարեն ձեռնամուխ լինել փոխզիջման մշակման, առանց որի այդ խնդիրը չի կարող լուծվել», ասել է Ռուբինը:

■ Միացյալ Նահանգները շնորհավորել է Իրանին՝ ԱՄՆ-ի ֆուտբոլի հավաքականի դեմ տարած հաղթանակի առթիվ, *հաղորդել է «Ազատություն» ռադիոկայանի ռուսական խմբագրությունը: Պետդեպարտամենտի խոսնակ Ռուբինը ասել է, թե ամերիկացիների եւ իրանցիների շփումները կարեւոր են երկու երկրների հարաբերությունների բարելավման համար: Ռուբինը շեշտել է նաեւ հիմնական քաղաքական հիմնախնդիրների շուրջ ԱՄՆ-ի եւ Իրանի երկխոսության անհրաժեշտությունը:*

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

Վահան Հարությունյանը մեղադրվում է Քր.օր.-ի 72-րդ հոդվածով

Զինված բանդաների կազմակերպում

Ինչպես պարզաբանեցին ՀՀ դատախազության հասարակայնության կապի եւ լրատվության վարչությունից, հունիսի 22-ին ձերբակալված Վահան Հարությունյանը մեղադրվում է ՀՀ Քր.օր.-ի 72-րդ հոդվածով, որը նշանակում է պետական կամ հասարակական ձեռնարկությունների, հիմնարկությունների կամ անհատ եւ պաշտոնատար անձանց վրա հարձակում գործելու նպատակով զինված բանդաներ կազմակերպելու, կամ այդ բանդաների գործունեությանը ուղղակի մասնակցելու, աջակցելու հանցակազմ, որը կարող է ուղեկցվել պետական եւ հանրային սեփականության հափշտակությամբ: 72-րդ հոդվածը նախատեսում է 3-15 տարի ազատազրկում գույքի բռնագրավմամբ, ծայրագույն դեպքերում՝ մահապատիժ:

Վահան Հարությունյանը ՀՀ ներքին գործերի նախկին հրամանատարն է, որը ՆԳ համակարգից հեռացավ նախարար Վանո Սիրադեղյանի հրաժարականի հետ գրեթե միաժամանակ: Երբ Վանո Սիրադեղյանը տեղափոխվեց ՀՀ քաղաքապետի պաշտոնի, Վահան Հարությունյանը եւս գրանցվեց Երեւանի քաղաքապետարանի հաստիքացուցակում: Վահան Հարությունյանի գլխավերեւում ամպերը սկսեցին խտանալ 1998 թ. հունվարյան դեպքերից հետո, երբ նրան իր պաշտոնում փոխարինած Արծրուն Մարգարյանի հանդեպ կատարվեց մահափորձ, որի արդյունքում ոտքերի վնասվածքով գեներալ Արծրուն Մարգարյանը տեղափոխվեց հիվանդանոց, իսկ դրանից առաջ Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի անվտանգության ծառայության ղեկավար գեներալ Ռոմեն Ղազարյանի մեքենան գնդակոծվեց դարձյալ նույն մահափորձ որակմամբ:

Արդեն մարտի 2-ին ՆԳ եւ ԱԱ նախարար Սերժ Սարգսյանը ժուռնալիստների հետ կազմակերպված ասուլիսում, ի պատասխան լրագրողների հարցի, նշեց, թե ներքին գործերի նախկին հրամանատարը հետախուզման մեջ է, եւ համապատասխան մարմինները փնտրում են նրան: Միակ տարակուսելին այն է, որ հունիսի 22-ի հաղորդագրության մեջ նշված է, թե Վահան Հարությունյանը հետախուզման մեջ է մարտի 3-ից: Առայժմ ՆԳ եւ ԱԱ կազմակերպված հանցավորության դեմ պայքարի գլխավոր վարչության եւ ազգային անվտանգության մարմինների համատեղ ջանքերով ձերբակալված է երկու բանդա նախ Արմեն Տեր-Սահակյանի հետ առնչվող հանցագործ խումբը, որ հայտնի է 28-ի գործ անվամբ (դրա հետ առնչություն ունենալու մեջ ՀՀ գլխավոր դատախազի կողմից ամբաստանվեց նաեւ ԱԺ պատգամավոր Նվեր Չախոյանը, որին, սակայն, ԱԺ-ն ձերբակալելու թույլտվություն չտվեց), եւ ապա օրերս վնասազերծված ոստիկանության եւ ներքին գործերի 9 ներկա ու նախկին սպաների խումբը, այսինքն մարդիկ, որոնք ժամանակին աշխատել են Վահան Հարությունյանի ենթակայությամբ: Կարելի է ենթադրել, թե ժամանակին մեծ հնչեղություն ստացած եւ քաղաքական ու տնտեսական ուղղություն ունեցող սպանությունների մեղադրանքի ստվերն այս կամ այն չափով ծանրանում է Վահան Հարությունյանի վրա իբրեւ կազմակերպչի:

Ն. Դ.

ՀՀՇ-ն նախապատրաստվում է ծրագրային փոփոխությունների

Արա Սահակյանն այլեւս փոխնախագահ չէ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 22-ին ՀՀՇ վարչությունը որոշում է ընդունել եւ Արա Սահակյանին ազատել է այս կուսակցության փոխնախագահի պաշտոնից: Սակայն ինչպես նշեց կուսակցության մեկ այլ փոխնախագահ՝ Անդրանիկ Հովակիմյանը, հարցը ոչ մի քաղաքական ենթատեքստ չունի: Պարզապես Արա Սահակյանը մի քանի ամիս Հայաստանում չի լինելու, բնականաբար չի կարող լիարժեք մասնակցություն ունենալ կուսակցական կյանքին, ինչի համար ազատվել է այդ պաշտոնից ՀՀՇ վարչության նախագահ Վ. Սիրադեղյանի առաջարկով, այսինքն՝ ում առաջարկով որ ընտրվել էր: Դա մեկնաբանվել է նաեւ նրանով, որ ներկայումս նպատակահարմար չէ ունենալ երեք փոխնախագահ (ՀՀՇ վարչության փոխնախագահներ են Արարատ Զուրաբյանն ու Անդրանիկ Հովակիմյանը):

Անդրանիկ Հովակիմյանը նշեց, որ մոտակա ամիսներին տեղի կունենա ՀՀՇ համագումարը, որի հստակ ժամկետը դեռ չի որոշվել, սակայն առաջիկա երկու շաբաթում վարչությունը այդ հարցը կհստակեցնի: Համագումարի օրակարգում կլինի մասնավորապես կուսակցության նոր ծրագրի մշակման հարցը, որն այս օրերին քննարկման փուլում է: ՀՀՇ ծրագիրը փաստորեն ընդունվել է 1989 թվականին, հետագա տարիներին մասնակիորեն խմբագրվել է, եւ, ըստ պրն Հովակիմյանի, հասունացել է ծրագրի արդիականացման խնդիրը: Սակայն դա չի նշանակում, թե կուսակցությունը պետք է հրաժարվի իր նախկին գաղափարական սկզբունքներից:

ԼՂՀ

Հաստատվեց կառավարության կառուցվածքը

Հունիսի 23-ին ԼՂՀ նախագահ Արկադի Ղուկասյանը հրամանագիր է ստորագրել, համաձայն որի հաստատվել է կառավարության կառուցվածքը:

1. Առողջապահության նախարարություն,
2. Արտաքին գործերի նախարարություն,
3. Գյուղատնտեսության նախարարություն,
4. Կրթության եւ գիտության նախարարություն,
5. Մշակույթի, երիտասարդության հարցերով եւ սպորտի նախարարություն,
6. Ներքին գործերի նախարարություն,
7. Պաշտպանության նախարարություն,
8. Սոցիալական ապահովության նախարարություն,
9. Տնտեսական եւ կառուցվածքային բարեփոխումների նախարար,
10. Քաղաքաշինության նախարարություն,
11. Ֆինանսների նախարարություն
12. Ազգային անվտանգության պետական վարչություն,
13. Արդարադատության պետական նախարարություն,
14. Հարկային պետական վարչություն,
15. Վիճակագրության պետական ռեգիստրի եւ վերլուծության պետական վարչություն,
16. Կառավարության աշխատակազմի ղեկավար:

2. Հրամանագրի 2-րդ կետով հանձնարարվել է ԼՂՀ կառավարությանը եւ ԼՂՀ վարչապետին մեկամսյա ժամկետում ընդունել եւ իրականացնել սույն հրամանագրից բխող համապատասխան որոշումներ: Հրամանագրի 3-րդ կետի համաձայն՝ ուժը կորցրած ճանաչել ԼՂՀ նախագահի 1997 թ. հոկտեմբերի 29-ի «ԼՂՀ կառավարության կառուցվածքը հաստատելու մասին» հրամանագիրը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ընթացիկ

ԿՐԹԱԿԱՆ

Թափանցիկ ընտրություններից դեպի թափանցիկ քննություններ

Բուհական ընդունելության քննությունների «թափանցիկացման», ըստ այդմ, կաշառակերության մեխանիզմների «սանձահարման» գործընթացը, որ սկսվեց կրթության և գիտության նախկին նախարար Արտաշես Պետրոսյանի օրոք հարվածելով քննությունների «ջինջ» ակունքներից սնվող «միջնորդ տեր-պապաների» և դասախոսական որոշ շրջանակների գրպանին, շարունակվում և կատարելագործվում է՝ հուրախություն դիմորդների և ծնողների: Կրթության նախարարությունում արդեն նոր նախարարի՝ Լևոն Մկրտչյանի օրոք ձևավորվող օգտակար ավանդույթի համաձայն, երեկ հրավիրված մամուլի ասուլիսում ամենամյա քննական նորամուծությունների շարքը ներկայացվեց ոչ թե նախարարի, այլ փոխնախարար Միհրան Ստակյանի, բուհերի վարչության պետ Ժուդեխ Պետրոսյանի և ծրագրամեթոդական վարչության պետ Վիկտոր Մարտիրոսյանի կողմից: Պրն Ստակյանը, լրագրողների հետ նախորդ հանդիպման «բարյացակամ և օբյեկտիվ լուսաբանումից ոգևորված», հրապարակայնության սկզբունքին հավատարիմ, լրագրողներին հանձնեց գնահատման որակական և քանակական չափանիշների այն փաթեթը, որի հրապարակման նախադեպը մեզանում չկա:

Դիմորդներն այդ փաթեթը կարող են ձեռք բերել բուհերում մատչելի «շահույթ չհետապնդող» գնով: (Փոխնախարարը հուսաց, թերթերը գնահատման չափանիշները տպագրելով կբարելավեն իրենց սպառումը, նախարարությունն էլ կշահի, քանզի կպակասի իրեն «անհանգստացնողների» թիվը): Ավելին, փոխնախարարի խոսքերով մամուլն «ինֆորմացիոն պրեսսինգի» տակ կլինի նաև առաջիկայում, քանզի նախատեսվում է հրապարակել դիմումների թիվը յուրաքանչյուր մասնագիտության գծով ըստ բոլոր (1-12) հայտերի, իսկ քննությունների ընթացքում 3-4 օրը մեկ տպագրել բոլոր քննությունների արդյունքները, դիմորդներին հնարավորություն տալով «մինի-կոմպյուտերներով» հետևելու միավորների խճանկարին ըստ էության, «պատահականացնելով» հաշվիչ կենտրոնի աշխատանքը: Սա մինչև նոր մասնագիտությունների ներդրումը, քննական առարկաների ծրագրերի, ընդունելության կանոնների հաստատում, քննական գործընթացի «հիերարխիայի» մյուս օղակների հստակեցումը: Նոր մասնագիտությունները ներմուծվել են «սոցիալական պատվերի», նախարարություններից, մարզպետարաններից և բուհերից ստացված առաջարկների հիման վրա: Երևանի բոլորը չէ: Քննությունների «թափանցիկացման» մնացած նրբությունները հանգրվանային ասուլիսում կբացահայտի նախարարը: Հավատարմագրված լրագրողները «կլինեն ամեն տեղ, մինչև անգամ ստուգման սենյակներում», ամեն ինչ բաց կլինի, հավաստեց պրն Ստակյանը:

Պրն Պետրոսյանն իր հերթին ներկայացրեց «քննությունների կազմակերպման բազմաբնույթ աշխատանքների» ժամանակագրությունը սկսած նոյեմբերից, երբ քննարկվել և հաստատվել է քննությունների ցանկն ըստ մասնագիտությունների, ժողտնտեսության ինստիտուտի որոշ մասնագիտությունների համար «աշխարհագրության» քննությունը փոխարինվել է «օտար լեզվով», «հայոց լեզվի» դերն ուժեղացվել է, գյուղատնտեսական ակադեմիայում ագրարային և ճարտարագիտական ֆակուլտետներում որոշ քննական առարկաներ տարբերակվել են (մաթեմատիկա կամ ֆիզիկա, կենսաբանություն կամ քիմիա և այլն): Զորացրված երիտասարդները նախապատվության առումով հավասարեցված են մեդալակիրներին, բացի այդ, ընդլայնվել է բուհ ընդունվելու հնարավորությունը բուհերի հենակետային վարժարաններից հարցազրույցով:

Պետպատվերի և վճարովի համակարգերում տեղերի թիվը (3495 անվճար, 5195 վճարովի) չի փոխվել, գրեթե անփոփոխ է նաև վճարովի ուսուցման «գնային սանդղակն» ըստ մասնագիտությունների, որ բավական ընդարձակ է. 120-700 նվազագույն աշխատավարձ (1000 դրամ): Ամենաթանկ մասնագիտությունն առաջվա պես իրավագիտությունն է, ամենաէժանը՝ ճարտարագիտական մասնագիտությունները:

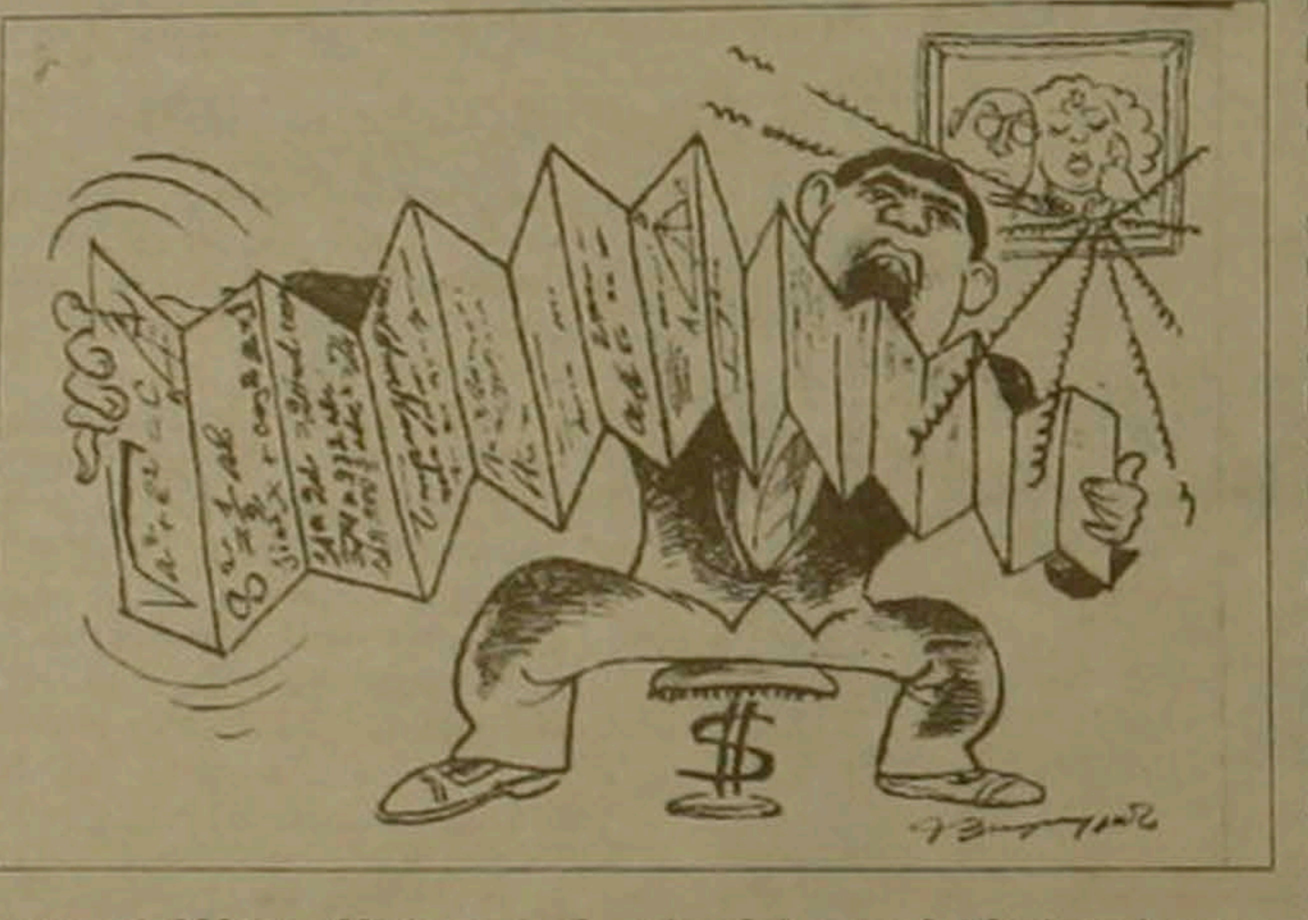

Պրն Մարտիրոսյանը քննական տոմսերի շտեմարանների կայունացման միտումն արձանագրելով, բարձր գնահատեց գիտելիքներ ունեցող դիմորդների քննություններում հաղթելու հավանականությունը տոմսերի տիպական տարբերակների և գնահատման չափանիշների հրապարակայնության, քննական ծրագրերի (իմացության սահմանների) բեռնաթափման, միջնակարգ ծրագրերին համապատասխանեցման սկզբունքների կիրառման շնորհիվ: Դպրոցական ծրագիրը գերազանցող առաջադրանքները հանված են, «հատուկ վարժեցման» անհրաժեշտությունն ըստ այդմ նվազեցված: Մի խոսքով, նախորդ տարվա ընդունելության քննությունների փորձից ելնելով, քննական գործընթացն ըստ ամենայնի կատարելագործված է դիմորդի օգտին:

Սպասենք քննությունների սպասված և հուզիչ ընթացքին այն միամիտ հավատով, թե արդար քննություններն արդար ընտրություններից առավել կիրառելի կարող են լինել սողանցքներ հայտնաբերելու գործում «արհեստավարժված» մեր քաղաքացիների շրջանում:

ԼԻԼԻԹ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

Եվրակառույցների սերտաճման ճանապարհին առաջնային է ոստիկանության դերը

Երեկ Երևան ժամանեց Եվրախորհրդի փորձագետների պատվիրակությունը իրավաբանական տնօրենության խորհրդատու Կատերինա Բոլոնյեզի գլխավորությամբ: Այցի նպատակը եռօրյա սեմինարի անցկացումն էր «Ոստիկանության դերը հասարակության մեջ անցումային շրջանում» թեմայով, որը կազմակերպել են ՀՀ ԱԳ, ՆԳ ու ԱԱ նախարարությունները: Եխ պատվիրակության կազմում են Մեծ Բրիտանիայի, Շվեդիայի, Դանիայի և Իտալիայի փորձագետները: Հանդիպմանը մասնակցում էին ՀՀ ԱԳՆ, ՆԳ և ԱԱՆ, Երևանի և մարզային առանձին ՆԳ վարչությունների ղեկավարներ, Հայաստանում Ինտերպոլի, ՀՀ նախագահի աշխատակազմի, կառավարության, արդարադատության նախարարության և Կենտրոնական բանկի ներկայացուցիչները: ՆԳ և ԱԱ փոխնախարար Հայկ Հարությունյանը շնորհակալություն հայտնեց Եվրախորհրդի քարտուղարության իրավաբանական տնօրենությանը հանդիպումը Երևանում անցկացնելու համար, նշելով, որ շոշափվող հարցերն էական նշանակություն կունենան գործնական, ինչպես նաև գիտական աշխատանքների ոլորտում: Տեղեկացվեց, որ ներկայումս պատրաստվում է «Ոստիկանության» օրենքի նախագիծ, որը շուտով կդրվի ԱԺ-ի քննարկմանը:

97-ին Հայաստանում գրանցված հանցագործության դեպքերը 0,9 տոկոսով նվազել են նախորդ տարիների համեմատությամբ, ինչը, ըստ ՆԳ և ԱԱ նախարարության, բարվոք է: Նվազել են դիտավորյալ սպանությունները 12,2 տոկոսով, սպանության փորձերը՝ 61,5 տոկոսով, պետական գույքի հափշտակությունը՝ 44 տոկոսով, բնակարանային գողությունները՝ 12, տրանսպորտային միջոցների առևանգումը՝ 13 տոկոսով: Ոստիկանության խնդիրների իրականացման ընթացքում նշվեց, որ սերտ համագործակցություն է հաստատվել ոչ միայն իրավապահ մյուս մարմինների, այլև շահագրգիռ նախարարությունների և գերատեսչությունների, ինչպես նաև ԱՊՀ և արտասահմանյան պետությունների ՆԳ-ների և միջազգային կազմակերպությունների հետ: Այս համագործակցության շրջանակներում ստորագրվել են հանցագործության դեմ պայքարի տարբեր ոլորտներն ընդգրկող բազմաթիվ երկկողմ և բազմակողմ համաձայնագրեր: Սկսած 96-ից ԱՊՀ պետությունների ղեկավարների կողմից հաստատվել և գործողության մեջ է դրված «Մինչև 2000 թ. ԱՊՀ անդամ երկրների տարածքում կազմակերպված հանցավորության և հանցագործությունների այլ վտանգավոր տեսակների դեմ պայքարի համատեղ միջոցառումների միջպետական ծրագիր», որը դարձել է հանցագործության դեմ պայքարի իրավական համագործակցության զարգացման հիմքը: Իրենց հերթին արտասահմանյան մասնագետները նշեցին, որ հանցավորության հիմնական առանցքը կազմում են ավտոմեքենաների առևանգումը, բնակարանային գողությունները, անձի դեմ ուժի գործադրումը և դիտավորյալ սպանությունները: Մեծ Բրիտանիայի ներկայացուցիչը տեղեկացրեց, որ Լոնդոնի 8 մլն բնակչությանը, ըստ տոկոսային հարաբերության, 500 քաղաքացիներին սպասարկում է մեկ ոստիկան:

ԱՐԱՔՍ ՍԱՖԱՐՅԱՆ

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամը ընդլայնում է շրջանակները

Օրերս աշխատանքային այցով Կիպրոս էր մեկնել «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի (ՀՀՀ) գործադիր վարչության տնօրենի պաշտոնակատար Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը: Համայնքային մարմինների հետ խորհրդակցությունների և բանակցությունների արդյունքում ստեղծվել է ՀՀՀ-ի տեղական հանձնախումբը, որն արդեն ձեռնամուխ է եղել դրամահավաքի գործին:

Այցի շրջանակներում Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը եղավ նաև Հունաստանում և Լիբանանում:

Հունաստանի հայաշատ համայնքում պրն Հովհաննիսյանը մի շարք հանդիպումներ է ունեցել տեղական հանձնախմբի ստեղծման, ինչպես նաև «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի գործունեության կազմակերպման, նոր բարերարների և ուժերի ներգրավման նպատակով:

Լիբանանում, որն այցելած երկրների շարքում վերջինն էր, Ռաֆֆի Հովհաննիսյանը հանդիպեց Մեծի Տանն Կիլիկիո կաթողիկոս Արամ Ա-ի հետ: Քննարկվող հարցերի շրջանակը հիմնականում վերաբերում էր հիմնադրամի գործունեության աշխուժացման հարցերին: Նույն խնդիրը, ինչպես նաև տեղական հանձնախմբի վերակազմավորման հարցն արծարծվեցին հայ կրոնական համայնքների ներկայացուցիչների հետ խորհրդակցություններում:

Լիբանանի համայնքային կազմակերպությունների և կուսակցությունների ներկայացուցիչների հետ տեղի ունեցած հանդիպումների ժամանակ պայմանավորվածություն ձեռք բերվեց կատարել բոլոր անհրաժեշտ կազմակերպչական միջոցառումները Լիբանանում ՀՀՀ-ի տեղական հանձնախմբի աշխատանքի վերսկսման և լիբանանահայ համայնքում համատեղ ջանքերի շնորհիվ հիմնադրամի գործունեությանը սատար կանգնելու համար:

ՀՀՀ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Կանադահայ երիտասարդների խումբը կժամանի հուլիսին

ՍԻՄՍ անունով հայտնի կանադահայ երիտասարդների առաքելությունը դեպ Հայաստան այս տարի տեղի կունենա հուլիսի 17-ին, հայտարարում է «Ապագայ» շաբաթաթերթը՝ հենվելով կանադահայոց առաջնորդարանի դիվանի տեղեկատվության վրա: Հունիսի 1-ի դրությամբ արդեն իսկ 20-ից ավելի երիտասարդներ են անդամագրվել այդ առաքելությանը, որը դարձել է լավ ավանդույթ: Հուլիսի 17-ից օգոստոսի 15-ն այդ երիտասարդները կաշխատեն Արարատի շրջանում՝ Հովնան սրբազանի առաջնորդությամբ և հսկողությամբ: Նրան այդ գործում կօժանդակեն վանահայր Մխիթար քահանա Մարիբեկյանն ու Սերժ սարկավագ Հարությունյանը:

Հ. Օ.

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

ԳիԱրՔՄի-ն հիշեցնում է և՞ զգուշացնում...

ԳիԱրՔՄի-ն, շարունակելով «վճռականորեն պայքարել կլանային համակարգը քանդելու, բոլոր առողջ ազգային ուժերը միավորելու, ՀՀ տնտեսությունը վերականգնելու, մեղավորներին պատժելու և ժողովրդի սոցիալ-տնտեսական վիճակը բարելավելու համար», չխուսափելով պատասխանատվությունից, բայց և չհամաձայնելով «իշխանական» կամ «իշխանամետ» լինելու վարկածին («ԳիԱրՔՄի-ն չի մասնակցել կառավարության ձևավորմանը և հավանություն չի տվել նրա ծրագրին», ի տարբերություն ԱԺ-ի, «որը դա արեց ակնթարթորեն»), հանդես է եկել հայտարարությամբ, որով գնահատում է քաղաքական իրավիճակը Հայաստանում: Քաղաքական բարեփոխումներն, ըստ այդմ, մակերեսային են, տեմպերն՝ անբավարար, մաֆիոզ-կլանային համակարգն, օգտվելով անպատժելիության մթնոլորտից, փորձում է անցնել հակագրոհի՝ օգտագործելով լրատվամիջոցները և ԱԺ ամբիոնը: Սեփականաշնորհման հին, չարդարացված մեթոդները շարունակում են կիրառվել՝ առանց ազգային անվտանգության, արտաքին քաղաքականության և ժողովրդի հոգեբանության գործոնները հաշվի առնելու, հրապարակայնության դեֆիցիտի պայմաններում: Անբարենպաստ հունով է ընթանում «Հայկական ավիաուղիների» սեփականաշնորհման նախապատրաստումը, անհասկանալի ընկատառումներով վարձակալվում է երկար շահագործված A-310 աերոբուսը, որն «առաջիկա երկու տարում աշխատելու է խոշոր վնասով, հետո հանվելու է շահագործումից»:

Այնուհանդերձ, հիշեցնելով իշխանություններին ուղղված առաջարկը բարձրորակ մասնագետներով համալրված խորհուրդներ ստեղծելու վերաբերյալ, ազգային խնդիրների լուծման հարցում որոշիչ համարելով նախագահի և նորաստեղծ քաղաքական խորհրդի դիրքորոշումները, ԳիԱրՔՄի-ն զարմանք է հայտնում, որ արդարության ջատագովի դիրքերից խոսում են կազմակերպությունները և «հիշահանրապետական գործիչներ», որ ժամանակին մասնակցել են երկրի արդյունաբերական համալիրի թալանին, «հլու-հնազանդ քվեարկել» «Կոնյակի» գործարանը և այլ կարևորագույն օբյեկտներ սեփականաշնորհման ցուցակի մեջ մտցնելու օգտին, նպաստել քաղաքական ուժերի հարաբերակցությունը չարտահայտող ԱԺ ձևավորմանը և ընդդիմադիր կուսակցությունների, մասնավորապես Դաշնակցության նկատմամբ ձեռնարկված հետապնդումներին: ԱԺ-ն, ի հավելումն, սատարում է քրեական հանցանքներում մեղադրվող պատգամավորներին՝ հաստատելով Հայկ Բաբուխանյանի մեղադրանքները, արհեստականորեն ձգձգում ընտրական օրենսգրքի ընդունումը, խոչընդոտելով ժողովրդավարության զարգացմանը, արձանագրում են հայտարարության հեղինակները՝ չմոռանալով նշել «կառավարման տարիներին երկիրն ամբողջովին քայքայած և բարոյալքած», այժմ արդարության առաջամարտիկ ձևացող ՀՀՇ-ի բուն նպատակը՝ մոռացության մատնել անցյալի իր կործանարար գործունեությունը:

Լ. Պ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության է տարի
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (3742) 151065,
e-mail INTERNET: azg2@arminco.com
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ. 529221
Տնօրենություն / հեռ. 562863
Համակարգչային ծառայություն / 581841
Apple Macintosh
համակարգչային շարվածքը «Ազգ» թերթի
Ցրումը «Ազգին» պարտադիր է
Նյութերը չեն գրախոսվում ու չեն վերադարձվում
«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Հայ-ուկրաինական տնտեսական համագործակցությունը անբավարար է

Արձանագրում են «Հայաստան-Ուկրաինա» բիզնես-ֆորումի մասնակիցները

Հունիսի 23-ին աշխատանքն սկսեց Հայ-ուկրաինական բիզնես- համաժողովը, որին մասնակցելու համար Երեւան են ժամանել մոտ 60 արդյունաբերողներ ու գործարարներ Ուկրաինայից: Հայաստանի եւ Ուկրաինայի արդյունաբերողների եւ գործարարների միությունների նախաձեռնությամբ անցկացվող այս համաժողովն իր բնույթով ու ծավալներով Երեւանում անցկացվող երկրորդ խոշոր միջոցառումն է անցյալ տարի աշնանը անցկացված հայ-ռուսական բիզնես համաժողովից հետո: Միջոցառմանն իրենց ողջույնն էին հղել ՀՀ եւ Ուկրաինայի նախագահները. բացմանը ելույթով հանդես եկավ ՀՀ վարչապետը, այնուամենայնիվ, միջոցառման մասնակիցներն իրենք խոստովանեցին, որ ի տարբերություն հայ-ռուսականի, այս համաժողովը կրում է ավելի շատ խորհրդանշական բնույթ եւ չունի պատշաճ ներկայացուցչականություն. համաժողովին, ինչպես նախատեսված էր, չեն մասնակցում Ուկրաինայի ԱԳՄ նախագահը, մի քանի նախարարներ, գործարարներ: Ուկրաինական կողմը դա բացատրեց երկրում առկա ներքաղաքական լարված իրավիճակով, որը կապված է վերջերս տեղի ունեցած խորհրդարանական ընտրություններից հետո օրենսդիր մարմնի ղեկավարի երկար շարունակվող ընտրական գործընթացներով:

«Հայաստանում հատուկ ուշադրությամբ եւ հետաքրքրությամբ են վերաբերվում ցանկացած նախաձեռնության, որը կարող է նպաստել գործարար շրջանակների միջեւ ուղիղ համագործակցության հաստատմանը: Մենք ունենք բավականին շատ նախադրյալներ, որոնք ստեղծում են փոխադարձ համագործակցության ամուր հիմքեր», ասված էր ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանի ուղերձում: Ըստ նախագահի, Ուկրաինայի ղեկավարությունը մեծ կարեւորություն է տալիս համագործակցության եւ գործընկերության զարգացմանը մասնավոր ձեռներեցների միջեւ, որը մեկ անգամ եւս հաստատվեց Ուկրաինայի նախագահ Լ. Կուչմայի հետ վերջերս Յալթայում տեղի ունեցած հանդիպման ժամանակ: «Փոխըմբռնումը վստահության երաշխիքն է մեր երկրների միջեւ նոր տնտեսական հարաբերությունների ստեղծման համար, իսկ մեր կառավարությունները կոչված են ապահովելու համագործակցության բարենպաստ պայմաններ, այդ թվում՝ քաղաքական եւ մակրոտնտեսական հավասարակշռություն, բաց տնտեսություն, լիբերալ հարկային եւ մաքսային քաղաքականություն եւ բարենպաստ ներդրումային մթնոլորտ»: Այդ պայմանների մեծ մասը, ըստ ՀՀ նախագահի, Հայաստանում առկա են: «Այս ֆորումը կարող է դառնալ երկու երկրների միջեւ տնտեսական երկխոսության կայուն զարգացման խորհրդանիշ: Վստահեցնում եմ, որ բոլոր կառուցողական գործարար առաջարկությունները կստանան ՀՀ կառավարության աջակցությունն ու հովանավորությունը», եզրափակում էր ՀՀ նախագահի ուղերձը:

Այդ նույն ցանկություններն էին արտահայտված նաեւ Ուկրաինայի նախագահ Լեոնիդ Կուչմայի ուղերձում:

ՀՀ վարչապետ Արմեն Դարբինյանը նույնպես, կարեւորելով բիզնես-ֆորումը, նշեց կառավարության հովանավորության եւ աջակցության վերաբերյալ երաշխիքներ: Ըստ վարչապետի, Հայաստանն արդեն անցել են մակրոտնտեսական կայունացման փուլը, երբ անհրաժեշտ էր ուժեղ ֆինանսավարկային միջոցներով կայունացնել տնտեսական իրավիճակը: Այսօր մենք արդեն կանխորոշել ենք, թե ինչպես կզարգանա տնտեսությունը առաջիկա 5-10 տարիներին: Վարչապետը կարեւոր տնտեսական ցուցանիշների շարքում նշեց ՀՀ-ում պաշտոնական գնաճի ցածր մակարդակը ԱՊՀ եւ Արեւելյան Եվրոպայի երկրների շարքում, այս տարվա 6 տոկոս տնտեսական աճը, այսօր Հայաստանն ավելի շատ, քան ԱՊՀ որեւէ երկիր, հիմքեր ունի անդամագրվելու Առեւտրի համաշխարհային կազմակերպությանը:

Վարչապետը հպարտորեն մատնանշեց նաեւ ՀՀ լիբերալ բանկային համակարգը, հարկային ուժեղ վերահսկողությունը, ուժեղ ԿԲ-ն եւ կոմերցիոն բանկերը՝ միջազգային բանկային չափանիշներին համապատասխան, որոնք հնարավորություն են տալիս Հայաստանին դառնալու տարածաշրջանային ֆինանսական կենտրոն: Այս բոլորին ավելանում է տնտեսության մեջ ներդրումների հոսքը, որը ՀՀ կառավարության հիմնական խնդիրն է: Մեր գործարարներն առայժմ անցնում են ազատ տնտեսության ադապտացման փուլ, այսօր ճիշտ ժամանակն է մտածելու փոխշահավետ կապերի հաստատման մասին: «Մեր օրենսդրական եւ նորմատիվային դաշտը ստեղծում է իրական բազա, որ մեր երկու երկրների գործարարները լինեն հաջողակ գործընկերներ», նշեց Ա. Դարբինյանը՝ կոչ անելով հայ եւ ուկրաինացի գործարարներին ակտիվ համագործակցության՝ օգտվելով ընձեռված հնարավորություններից:

Ուկրաինայի ԱԳՄ փոխնախագահ Ալեքսանդր Շնիպկոյի ելույթի մեխը եւս վերոհիշյալ մտայնությունն էր՝ ինչու՞ չեն օգտագործվում երկուստեք առկա բոլոր հնարավորությունները: Ինչո՞վ է պայմանավորված ապրանքաշրջանառության նվազումը երկու երկրների միջեւ, այն դեպքում, երբ կա անհրաժեշտ իրավական-օրենսդրական բազա, արդեն կնքված են համագործակցության 25 փաստաթղթեր: Ինչպե՞ս է ստացվել, որ Հայաստանի հարեւան Վրաստանի հետ տնտեսական հարաբերությունների ցուցանիշները մի քանի աստիճան բարձր մակարդակի վրա են: Դրա ընթացքում որպես պատճառ նշեց համագործակցության համար անհրաժեշտ կազմակերպչական աշխատանքի անբավարարությունը:

Բիզնես-ֆորումի առաջին օրը ստորագրվեցին երեք կարեւոր պայմանագրեր, որոնցից առաջինի համաձայն մոտ ժամանակներս Երեւանում կբացվի հայ-ուկրաինական առեւտրի տուն, ապա «Ավտովազ-Daewoo» ուկրաինա-կորեական ֆիրմայի եւ «Լադա-Արմենիա» ֆիրմաների բազայի հիման վրա կստեղծվի Ավտոբիզնեսի կենտրոն, որը կզբաղվի ոչ միայն «Daewoo» ավտոմեքենաների վաճառքով ու ծառայությունների մատուցմամբ, այլեւ Հայաստանում «Տավրիա» ավտոմեքենաների հավաքման գործով՝ «Երազ» գործարանի հետ համատեղ: Երրորդ պայմանագրով նախատեսվում է Երեւանում բացել «Մետաղ» սերվիսկենտրոն, որը Հայաստանից Ուկրաինա կարտահանի մետաղի ջարդոն՝ փոխարենը ստանալով մետաղական պատրաստի արտադրանք: Բիզնես-ֆորումի երկրորդ-երրորդ օրերը, կազմակերպիչների հավաստմամբ, անցնելու են ավելի գործնական մթնոլորտում. նախատեսվում են բիզնես-հանդիպումներ, այցելություններ արդյունաբերական ձեռնարկություններ, մշակութային միջոցառումներ:

ԳԱՅԱՆԵ ՄԱՐԿՈՍՅԱՆ

Քըրք Քըրքորյանի վերջին պայմանավորվածությունների արժեքը 250 մլն դոլար է

Սկիզբը էջ 1

Մեզնից է կախված՝ որքան արագ կկարգավորվի այս խնդիրը»: Առաջին տրանշը 10 մլն դոլարի սահմաններում պետք է լինի. գումարը տրվելու է ՀՀ առեւտրային բանկերին 3 տոկոսով, որոնք 15 տոկոսով կտրամադրեն ձեռներեցներին: Տոկոսների նման տարբերությունը բացատրվեց այն հանգամանքով, որ յուրաքանչյուր առեւտրային բանկ ինքն է պատասխանատու գումարների վերադարձի համար: Առաջին տրանշի բացումը թույլ կտա եզրակացնել, թե որքան 15 տոկոսանոց վարկերի տրամադրման ՕԳԳ-ն:

Ռոբերտ Քոչարյանը հատուկ կարեւորեց մեր բյուրոկրատական կառույցների, չինովնիկների վարչարարության զսպումը. «Ամեն ինչ պետք է անել, որ այս գործընթացի հետ կապված բոլոր որոշումները ու քայլերը լինեն արագ՝ առանց որեւէ խոչընդոտների: Քըրք Քըրքորյանը պետք է տեսնի, որ Հայաստանում ունի լուրջ գործընկերներ՝ ի դեմս կառավարության»:

Ճանապարհ դեպի Վրաստան եւ Իրան. ապաշրջափակում

Բ. Նախագահը նշեց, որ Ք. Քըրքորյանը հատկապես խանդավառված է ճանապարհաշինարարական այն ծրագրով, որը Հայաստանը կմիացնի տարածաշրջանային երկրների հետ՝ միջազգային չափանիշներին համապատասխան ավտոմայրուղիներով, ինչը փաստացի նշանակում է ապաշրջափակում: 85 մլն դոլար է հատկացված առաջին կարգի ճանապարհ կառուցելու՝ Երեւանից Թբիլիսի, ապա՝ սեւծովյան նավահանգիստներ՝ Փոթի եւ Բաթում, որ նշանակում է տարանցիկ կապ Պարսից ծոցի եւ Սեւ ավազանի երկրների հետ: Այս 85 մլն դոլարից 35 մլն հատկացվելու է Գեղարքունիք-Զանգեզուր մարզերը միացնող ճանապարհի կառուցմանը, որը շուրջ 50 կմ-ով կկարճացնի Հայաստանից Վրաստան եւ Իրան տանող տարանցիկ ճանապարհները: Հյուսիսային մեծ ճանապարհը, որը Բագրատաշենի ուղղությամբ Երեւանը կկապի Թբիլիսիի հետ, Քըրք Քըրքորյանի կողմից ֆինանսավորվելու է 50 մլն դոլարի շրջանակում: Զուգահեռաբար Հայաստանը բանակցություններ է վարելու Վրաստանի եւ միջազգային տարբեր կազմակերպությունների հետ՝ գտնելու հավելյալ 50 մլն դոլար, որպեսզի կայանա տարածաշրջանը Եվրոպայի եւ Ասիայի երկրների հետ կապող հաղորդակցման ողջ համակարգը՝ ՏՐԱՍԵԿԱ ծրագրի բաղկացուցիչ մասը: Ռոբերտ Քոչարյանը համոզված է, որ այս հարցում մենք կգտնենք գործընկերներ: Էդ. Շեւարդնաձեի հետ երեկ տեղի ունեցած զրույցն ավարտվել է նախնական համաձայնությամբ: Քոչարյանը տեղեկացրեց, որ ճանապարհաշինարարական աշխատանքները կկատարվեն մեր կազմակերպությունների ուժերով:

Աղետի գոտու վերականգնմանը 15 մլն դոլար

Գ. Սպիտակի երկրաշարժի 10-ամյակի շրջանակներում Քըրք Քըրքորյանը 15 մլն դոլար է հատկացնում աղետի գոտու վերականգնմանը: Հայաստանում պետք է ստեղծի հանձնաժողով, որը նախագահի ուղղակի հսկողությամբ կկազմակերպի վերականգնողական աշխատանքները՝ փոխադարձ հսկողության մթնոլորտում:

Դ. Բարձր տեխնոլոգիաների զարգացման խնդիրը եւս ուշադրության կենտրոնում է. Քըրք Քըրքորյանը համաձայնել է իր աջակցությունը ցույց տալ այս ծրագրին: Նախագահը նշեց, թե խնդիրն առաջին հերթին վերաբերում է Քըրք Քըրքորյանի հեղինակության օգտագործմանը. «Քըրք Քըրքորյանի անունն արդեն լուրջ երաշխիք է եւ խթան ոչ միայն սփյուռքահայ, այլեւ օտարերկրյա ներդրողներին եւ գործարարներին Հայաստան բերելու համար»: Բացի այդ՝ Քըրք Քըրքորյանը գումարներով կաջակցի այն մեծ ընկերություններին, որոնք կգան Հայաստան բարձր տեխնոլոգիաների վրա հիմնված արտադրություններ կազմակերպելու: Հայաստանը հանձն է առնում նրանց համար ստեղծել պատշաճ պայմաններ՝ հատուկ կարգավիճակ՝ հարկային արտոնյալ պայմաններով: Քըրք Քըրքորյանի միացյալ հայկական հիմնադրամը լուրջ ավանդ ունի Հայաստանում բարեգործական գործունեության: Հուլիսին տեղի կունենա ԱՄՆ-ից Հայաստան ինքնաթիռային 100-րդ ուղերթը, որը ՀՀ կառավարությունը հանդիսավորապես նշելու է: Դժվար օրերին, ինչպես նաեւ վերջին ժամանակներս Հայաստանի համար Քըրք Քըրքորյանի պայմանավորվածությունների արժեքը գրեթե 250 մլն դոլար է՝ ի մի բերեց Ռոբերտ Քոչարյանը: Խրախուսողն այն է, որ այդ պայմանավորվածությունների բնույթը փոփոխվում է գոյատեւման ծրագրերից դեպի զարգացման ծրագրեր:

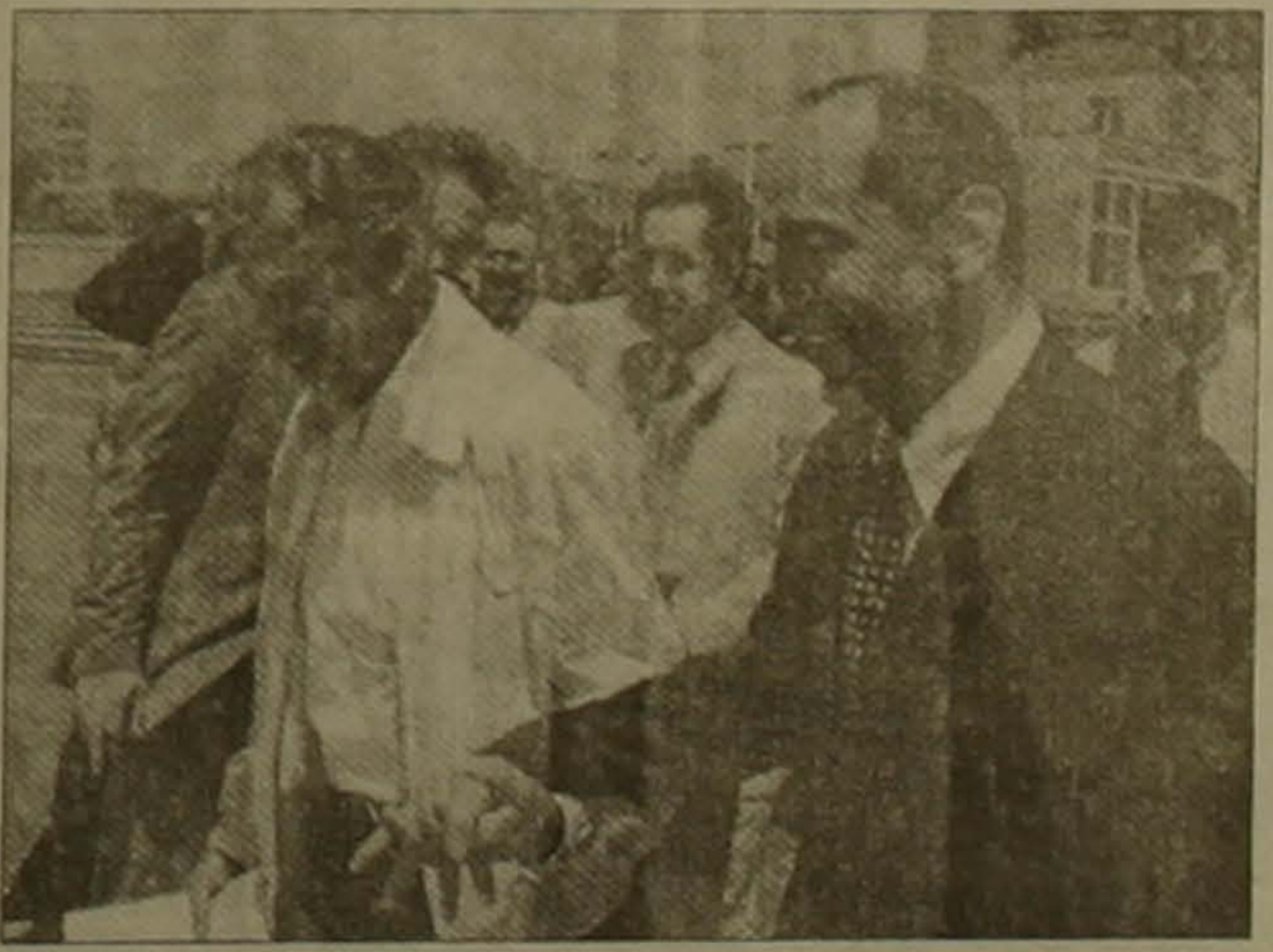

Ե. Նախագահը հայտնեց նաեւ, որ կառավարությունը պատրաստ է եւս 10 միլիոն դոլար ներդնել Հայաստանում նավթային հետազոտությունների շարունակության համար: «Տվյալները բավական հուսալի են, հավանական է, որ Հայաստանում նավթ իրոք կհայտնաբերվի», նշեց նախագահը:

81-ամյա մեծահարուստ բարերարն արդեն հաճախակի կայցելի Հայաստան:

Մեր պատասխանը Բորիս Բերեզովսկուն եւ ԱՄՆ պետդեպարտամենտին

Ռոբերտ Քոչարյանը մեկնաբանեց ԼՂՀ հակամարտության կարգավորման վերաբերյալ ՀՀ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի վերջին հայտարարություններին տրված քաղաքական գնահատականները՝ թե ԱՊՀ գործադիր քարտուղար Բորիս Բերեզովսկու, թե ԱՄՆ պետդեպարտամենտի: Հիշեցնենք, այս գնահատականները՝ հատկապես ԱՄՆ պետդեպարտամենտի, բավական կոշտ էին: ԼՂՀ բանակցային գործընթացի ձախողման դեպքում Հայաստանի կողմից ԼՂՀ-ն ճանաչելու կամ վերամիավորվելու հնարավորությունների վկայակոչումը ՌԴ արտգործնախարարությունը եւ ԱՄՆ պետդեպարտամենտը գնահատել են իբրեւ շանտաժ եւ սադրանք: Ինչին ի պատասխան Ռոբերտ Քոչարյանն ասաց. «Չեմ կարծում, թե դա սադրիչ հայտարարություն էր: Պրն Օսկանյանը խոսում էր հնարավոր զարգացումների մասին: Ընդհանրապես պետք է ուշադրություն դարձնել նրա հայտարարության առաջին մասին: Այժմ պետք է նստել եւ լուրջ բանակցել հարցի կարգավորման համար: Հակառակ դեպքում, Հայաստանը կարող է սադրիչ գնահատել Ադրբեջանի կողմից նավթային յուրաքանչյուր հայտարարություն: Ընդհանրապես Վարդան Օսկանյանի հայտարարության երկրորդ մասը չափազանցվեց եւ ավելորդ կենտրոնացվեց մամուլի ուշադրության համար: Բայց մենք Հայաստանում այդպես չենք մտածում... Ճիշտ չի մեկնաբանվել հայտարարությունը: Օսկանյանի այս միտքը հնչել է դեռեւս Գերմանիայում. մենք ասում ենք հետեւյալը՝ մենք ունենք իրավական հիմքեր կամ ճանաչել ԼՂՀ անկախությունը, կամ դնել վերամիավորման խնդիրը, բայց Հայաստանն այդ քայլին չի դիմում հույս ունենալով, որ բանակցային գործընթացը կբերի հակամարտության երկու կողմերին բավարարող մի լուծման: Պրն Բերեզովսկին ճիշտ է հասկացել, մեր մոտեցումը հստակ է:

«Կոնյակի» ազգայնացո՞ւմ

Ռոբերտ Քոչարյանը, պատասխանելով ռուսաստանյան հեռուստատեսության հարցին, նշեց, որ «Կոնյակի» գործարանը սեփականաշնորհելու գործարքն արդեն կայացել է եւ գործարքի պայմանները վերանայելուն վերաբերող ԱԺ արտահերթ նիստ ինքը չի գումարի, բայց «որոշ պատգամավորներ, որոնք կրում են մեծ պատասխանատվություն անցյալի սեփականաշնորհման համար, եթե համաձայնվեն ոչ թե գործարքի փոփոխության, այլ ազգայնացման առաջարկությամբ մտնել ԱԺ, ապա կտեսնենք», երկիմաստ ամփոփեց նա:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ԽՈՒԶԱ

«Տեղահանություն» օպերացիան կամ ղրիմահայոց ողբերգությունը

Ստալինյան բռնատեսության տարիներին առանձին ազգերի կամ նրանց մի հատվածի ճակատագիրը ֆմահած ու կամայական տնօրինելու ամենասեւ էջերից մեկը 1941-1945 թթ. Հայրենական պատերազմի տարիներին սեփական երկրի տարբեր ազգերի տեղահանությունն էր հարազատ բնակավայրերից եւ աքսորը Սիբիր: Նման ճակատագրի արժանացան Ղրիմի թերակղզում բնակվող գերմանացիները, թաթարները, բուլղարները, հույները եւ հայերը:

Թիկունքի անվտանգությունն ապահովելու նախազգուշական միջոցների պատրվակով 1941 թ. օգոստոսի 15-ին տեղահանվեցին գերմանացիները, 1944 թ. մայիսի 18-ին՝ գերմանացիների հետ համագործակցելու մեղադրանքով տեղահանվեցին թաթարները, իսկ 1944 թ. հունիսի 24-ին, ճիշտ այսօր, հրականացվեց բուլղարների, հույների եւ հայերի տեղահանությունը:

Ընդհանուր առմամբ, 1941-1945 թթ. ընթացքում թերակղզուց տարբեր հիմնավորումներով տեղահանվեց շուրջ 300.000 մարդ, որից 12.000 հայ (1939 թ. մարդահամարի տվյալներով Ղրիմում բնակվում էր 12 հազար 963 հայ): Տեղահանվածներից շուրջ 200.000-ը մահացավ ճանապարհներին եւ աքսորավայրերում:

Թաթարների տեղահանությունից անմիջապես հետո՝ 1944 թ. մայիսին, անցկացվում է բուլղարների, հույների եւ հայերի անձնագրային ռեժիմի ստուգում եւ հաշվառում: Մայիսի 29-ին Ներքին գործերի ժողկոմ Լ. Բերիան հանգամանալից զեկուցագիր է ներկայացնում Ստալինին՝ բուլղարների, հույների եւ հայերի թվաքանակի, թերակղզում ըստ բնակության վայրերի տեղաբաշխվածության մասին, անելով համապատասխան եզրակացություն եւ առաջարկություն. «...Հայերը բնակվում են թերակղզու տարբեր շրջաններում, գերմանացիների կազմակերպած հայկական կոմիտեն ակտիվորեն համագործակցել է գերմանացիների հետ եւ կատարել հակասովետական մեծ աշխատանք»:

Այնուհետեւ թվարկելով բուլղարների, հույների եւ հայերի «առանձնահատուկ» բոլոր «հանցանքները» երկրի եւ պետության հանդեպ, առաջարկում է. «Ներքին գործերի ժողկոմատը նպատակահարմար է գտնում տեղահանել Ղրիմի տերիտորիայից բոլոր բուլղարներին, հույներին եւ հայերին»: Զեկուցագիրը հիմք ընդունելով, Ստալինն անմիջապես ստորագրում է պաշտպանության պետական կոմիտեի 1944 թ. հունիսի 2-ի՝ «Ղրիմից գերմանական կամակատարներ բուլղարների, հույների, հայերի տեղահանության մասին» համար 5984 որոշումը: Այդ որոշումը պարտավորեցնում է ՍՍՀՄ ներքին գործերի ժողկոմատին (Լ. Բերիա) «Ղրիմի Ինքնավար Հանրապետությունից տեղահանել գերմանացիների կամակատար 37. 000 բուլղարների, հույների եւ հայերի»:

Այդ ժամանակ խորհրդային պետական մեքենան գործում էր անխափան: (Ի դեպ, «Տեղահանություն» օպերացիային մասնակցել են ներքին գործերի շուրջ 30.000 աշխատակիցներ, որոնցից 429-ը պարգեւատրվել են զանազան պարգեւներով): 1944 թ. հունիսի 24-ին մի քանի ժամում իրականացվել է հայերի եւ մյուսների տեղահանությունը: Տեղահանվածներին տրված էր որոշակի ժամկետ, եւ թույլատրվում էր վերցնել միայն խիստ անհրաժեշտ իրերը: Ի տարբերություն մյուսների հայերի նկատմամբ ցուցաբերվեց առանձնահատուկ վերաբերմունք. եթե մյուսներին աքսորավայրում տրամադրում էին համասեռ բնակության բնակավայրեր, ապա հայերին աքսորեցին Պերմի, Սվերդլովսկի, Օմսկի, Կեմերովոյի մարզեր, Բաշկիրիա, Թաթարստան, Ղազախստանի ամենատարբեր վայրեր:

1944 թ. բոլշեւիկյան հանցավոր կամայականության հետեւանքով ընդհատվեց հայության, հայ սփյուռքի ինքնատիպ, հարուստ ավանդույթներ ունեցող հատվածներից մեկի Ղրիմի գաղթօջախի բնականոն կյանքն ու զարգացումը: Հազարավոր ղրիմահայեր, որոնց թվում ծերեր եւ երեխաներ, իրենց մահկանացուն կնքեցին աքսորավայրերի ճանապարհներին եւ անմարդկային պայմաններում գտնվող բնակավայրերում:

Ընդհատվեց մի գաղթօջախի կյանքը, որի պատմությունը գալիս է դարերի խորքից, որը հսկայական ներդրում է ունեցել թերակղզու տնտեսության, առեւտրի, շինարարության, գիտության, կրթության եւ մշակույթի բնագավառներում:

Ընդհանրության մեջ ղրիմահայությունն իր մեծ լուման ունի նաեւ հայ հոգեւոր-մշակութային պատմության մեջ: Ի թիվս մի քանի այլ գաղթօջախների Ղրիմը հարյուրամյակներ շարունակ եղել է հայության զարգացման բարգավաճ կենտրոններից մեկը, հայ ժողովրդին տալով գիտության, կրթության եւ մշակույթի կարկառուն դեմքեր, աշխարհին տալով Հովհաննես Այվազովսկի:

Հայաստանից հետո, թերեւս հայության ֆիլ բնակավայրերում կան մշակույթի նյութական եւ հոգեւոր այնքան արժեքներ, որքան Ղրիմում:

Պատմամշակութային հնագույն արժեքներ կան թերակղզու համարյա բոլոր վայրերում, որտեղ բնակվել են հայերը: Իսկ Հին Ղրիմ բնակավայրի մոտ գտնվող XIII դ. կառուցված Սուրբ Խաչ վանքային համալիրը եւ Յալթա քաղաքի 1912 թ. կառուցված Ս. Հռիփսիմե եկեղեցին մասնագետները դասում են մշակույթի համաշխարհային կոթողների շարքում: Միջնադարում թերակղզում հայերի ունեցած դերի եւ ազդեցության մասին է խոսում այն փաստը, որ XV-XVI դարերի իտալական աղբյուրները թերակղզու հարավարեւելյան հատվածը անվանում էին «Ծովային Հայաստան»:

Թերեւս ամենաանհեթեթը եւ այդ թեման ուսումնասիրողների շրջանում տարակուսանք առաջացնողը հայերի տեղահանությունն էր: Դա բոլորովին թելադրված չէր պատերազմական գործողությունների անհրաժեշտությամբ կամ որեւէ այլ պատճառով:

Եթե գերմանացիներին տեղահանում էին նախազգուշական պատճառներով, թաթարներին՝ գերմանացիների հետ պատերազմի ժամանակ սերտորեն համագործակցելու համար, բուլղարների եւ հույների երկրները գտնվում էին ֆաշիստական կոալիցիայում, ապա միանգամայն այլ է հայերի հարցը: Չէ՞ որ Հայաստանը, հայ ժողովուրդը իր ողջ կարողություններով Կարմիր բանակի շարքերում կռվում էր ֆաշիզմի դեմ, սփյուռքահայությունն իր միջոցներով տանկային զորասյուներ էր կազմակերպում եւ տրամադրում Կարմիր բանակին:

Ֆաշիզմի դեմ հերոսաբար կռվում էին հենց իրենք ղրիմահայերը, որոնք ի տարբերություն վերոհիշյալ ազգերի զորակոչվում էին Կարմիր բանակ, ընդգրկվում թերակղզում գործող պարտիզանական ջոկատներում, ամենուր ցուցաբերելով հերոսության եւ անձնվիրության օրինակներ:

Ղրիմի պատերազմի թանգարանի փառքի սրահում իր պատվավոր տեղն ունի փոխգնդապետ Արսյոմ Կյուրեղյանը, որի մշակած եւ իրականացրած ականազերծման ծրագրով քաղաքը փրկվեց հիմնահատակ կործանումից, հետախույզ Գ. Մայդերոսովի քաջության եւ հմտության շնորհիվ փրկվեցին Հ. Այվազովսկու տուն-թանգարանի աշխարհահռչակ եւ թանկարժեք գործերը:

Ղրիմահայության տեղահանությունը թերեւս կարելի է բացատրել դեռեւս դարասկզբին ծեւավորված եւ բոլշեւիկների ժամանակ պետական քաղաքականություն դարձած Լենին-Ստալին-Աթաթուրք հայասյաց քաղաքականությամբ,* որի աղետալի արդյունքը դարձավ 1921 թ. մարտի 16-ի Հայաստանը անդամահատող թուրք-բոլշեւիկյան Մոսկվայի պայմանագիրը: Իսկ պատերազմի տարիներին այդ ծրագրի կնքահայրերից մեկը Ստալինը, ուներ միանձնյա իշխանություն եւ պատերազմը առիթ էր հայության մի հատվածին հարվածելու եւ ոչնչացնելու համար: Չէ՞ որ Ղրիմից հայերին տեղահանեցին այն ժամանակ, երբ դեռեւս հունիսի 12-ին թերակղզին ամբողջովին ազատագրված էր եւ հիմնականում շնորհիվ լեգենդար Թամանյան դիվիզիայի:

Սակայն պատմության անիվը ղրիմահայության նոր սերնդին հնարավորություն ընձեռեց վերադառնալու արյերեն ռադիոժամը, հրատարակվում է «Մասյաց աղավնի» թերթը հայերեն եւ ռուսերեն, 5 տարբեր քաղաքներում գործում են կիրակնօրյա դպրոցներ: Այս տարի Սիմֆերոպոլում բացվել է առաջին ֆոլեջը: Յալթա, Թեոդոսիա, Եվպատորիա քաղաքներում գործում են եկեղեցիներ: Վերջին մի քանի տարում հսկայական աշխատանք է կատարվել Սուրբ Խաչ վանքային համալիրը վերականգնելու եւ վերանորոգելու գործում, որը մոտենում է ավարտին: Ամեն տարի Ղրիմում անցկացվում են հայ մշակույթի օրեր Հայաստանի ստեղծագործական խմբերի եւ անհատ կատարողների մասնակցությամբ:

Ղրիմահայոց կյանքում առանձնահատուկ էր 1997 թ., երբ ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ի հովանու ներքո, Ղրիմի Գերագույն խորհրդի եւ կառավարության որոշմամբ մեծ շուքով նշվեց Գաբրիել եւ Հովհաննես Այվազովսկի եղբայրների ծննդյան 185 եւ 180-ամյակները: Առաջին անգամ նրանց հոբելյանները նշվում էին պետականորեն եւ առաջին անգամ միասին:

Դա կարեւոր իրադարձություն էր ոչ միայն Ղրիմի, այլեւ ողջ հայության կյանքում, հանդիսություններին մասնակցում էին տարբեր երկրների հայ համայնքների պատվիրակությունները: (Այդ միջոցառումները կազմակերպչական եւ գեղագիտական բարձր մակարդակով կազմակերպելու համար Հայաստանի օպերայի տնօրեն եւ միջոցառումների գեղարվեստական ղեկավար Տիգրան Լեւոնյանին եւ տողերիս հեղինակին Ղրիմի Գերագույն խորհրդի եւ կառավարության որոշմամբ շնորհվեց Ղրիմի պետական մրցանակ):

Նույն տարվա դեկտեմբերին Սիմֆերոպոլ քաղաքի հայկական գերեզմանատանը բացվեց ղրիմահայեր Ա. Ամասունու եւ Ս. Ամիրխանյանի կառուցած Ս. Հակոբ եկեղեցին:

Այս տարի Սիմֆերոպոլի կենտրոնական հրապարակում տեղադրվելու է Այվազովսկի եղբայրների հուշակոթողը (հեղ.՝ Լ. Թոխմաջյան):

Տասնամյա աշխատանքների ինքնատիպ ամփոփումն ու վերլուծությունը եւ առաջիկա խնդիրների քննարկումն էր վերջերս կայացած Ղրիմահայոց ազգային խորհրդի հերթական համագումարը:

Համագումարը ընտրեց ազգային խորհրդի նոր կազմ: Նախագահ ընտրվեց Ֆրունզե Մաղոյանը, տեղակալ՝ Վարդան Սարգսյանը, հաստատվեց այս տարվա միջոցառումների ծրագիրը:

Իսկ օրերս Սեւծովյան համագործակցության վեհաժողովին մասնակցող ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը եւ արտաքին գործերի նախարար Վարդան Օսկանյանը հանդիպեցին համայնքի ներկայացուցիչներին: Անուշավան Դանիելյանը ներկայացրեց ղրիմահայության պատմությունը, ներկա վիճակը եւ առկա խնդիրները: Քննարկվեցին նաեւ հայրենիք-սփյուռք համագործակցության հետագա կատարելագործման, Հայաստանում ներդրումներ կատարելու եւ այլ հարցեր:

ՋՈՒԼԻԱ ՄԱՆԱՍՅԱՆ,
Սփյուռքահայության հետ
կապերի կոմիտեի նախագահի
տեղակալ
ՅԱԼԹԱ-ՍԻՄՖԵՐՈՊՈԼ-ԵՐԵՒԱՆ

ԱՐԽԻՎ

Գեւորգ Զ կաթողիկոսի նամակը Բերիային՝ ուղղագրության մասին

1926 թվականին հայերենի «ուղղագրական բարեփոխության հանձնաժողովին» ղրկած նամակում ֆրանսիացի նշանավոր հայագետ Անտուան Մեյեն, անդրադառնալով Հայաստանում կատարվելիք ուղղագրական փոփոխություններին, երբանկասորեն գրել է. «Սկզբունքային մի հարց կա, որ պետք է լուծել. արդյո՞ք հայերենն այնպես են գրելու, կարծես թե երբեք գրված չի եղել, թե՞ հաշվի են առնելու ավանդությունը՝ համարվելով հանդերձ արդի պահանջներին: Կարծում եմ, որ պետք է հաշվի առնել ավանդությունը: Ահա 1500 տարուց ավելի է, որ հայերենը գրվում է, եւ հին ու ժԹ դարի բնագրերն իրականություններ են, որ ազգը միշտ հաշվի առնի: Պետք է ընթերցողը շատ անվարժ չզգա իրեն, երբ ուզենա կարդալ բարեփոխություններից առաջ եղած հեղինակների երկերը» (ընդգծումը մերն է): Ուրեմն, կարեւորագույն սկզբունքներից մեկը, եթե ոչ ամենակարեւորը, ֆրանսիացի գիտնականը համարում էր ավանդությունը, որի նկատմամբ ֆրանսիացիների պաշտպանը նկատելի է նրանց ուղղագրության մեջ: Դժբախտաբար նույնը չի կարելի ասել հայերենի ուղղագրության մասին: Հիշենք, օրինակ, թե ինչպիսի վրդովմունքով են խոսում բառավերջի չարտասանվող յ-ի մասին խորհրդային ուղղագրության պաշտպանները:

Վերջին տարիներին ուղղագրությանը վերաբերող հոդվածներում, հասկանալի է, շոշափվում են բազմաթիվ հանգամանքներ: Դրանցից մեկը 20-ական թվականներին կատարված ուղղագրական փոփոխությունների շարժառիթի հարցն է, որը չի կարելի շրջանցել եւ չսենքելու տալ նաեւ կարեւոր է նախաձեռնությունը Հայաստանի՞ց է եղել, թե՞ Մոսկվայից էր թելադրված:

Բանավեճի ընթացքում հրապարակվեցին Պ. Սակինցյանին պրոֆ. Ռ. Աբրահամյանին վերաբերող վավերագրեր, որոնք թույլ են տալիս պնդելու հարցի կառավարական ծագումը: Բայց կան նաեւ հանրահայտ փաստեր, որ շեշտում են այդ խնդրի համընդհանուր, «համամիութենական» բնույթը: Հանրահայտ է խորհրդային իշխանության առաջին տարիներին «ուղղագրական բարեփոխումներ» են պարտադրել Միության բոլոր ժողովուրդներին: Ընդ որում, դրսեւորվել է երկու կարգի մոտեցում: Սահմեդական ժողովուրդներին, որոնք չունեին սեփական գրականություն, ստիպել են անցնել անմիջապես ռուսական այբուբենին կիրիլիցային: Այդ ժողովուրդների սակավաթիվ գրակարդացներին մուրի մոլլաներին, գնդակահարել են իբրեւ ազգայնամոլների, որպեսզի արաբական օծանեւ գրերն իմացող չմնա, որպեսզի մոռացության տրվի հինը:

Երկրորդ վերաբերմունքը կարելի է պայմանականորեն անվանել «փուլ առ փուլ»: Քրիստոնյա ժողովուրդներին, որոնք հարյուրամյակների գրական անցյալ ունեին, պարտադրվում էին «ուղղագրական բարեփոխումները», դրանով իսկ առաջին կարեւոր հարվածը հասցնելով դարավոր ավանդությանը եւ նախապատրաստելով հերթական քայլին:

Երբ հանգամանորեն ուսումնասիրվեն հետխորհրդային տարածքի դիվանատները, անկասկած, ի հայտ կգան եւ կհրապարակվեն Մոսկվայից առաքված «հույժ գաղտնի» շրջաբերականներ, հրահանգներ, որոնց «ռեցիդիվները» արդեն իսկ տեսանելի են: Այն, որ հայերենի ուղղագրությունը հայկական իշխանությունների իրավասությունից վեր մի բան էր, կարելի է տեսնել նաեւ սորեւ ներկայացվող վավերագրի օրինակով: ՀՀ պատմության պետական կենտրոնական արխիվում (ֆ. 409, 8. 1, գ. 743, թ. 1-2) պահվող սույն նամակի հեղինակը Ամենայն հայոց կաթողիկոս Գեւորգ Զ Չորեքչյանն է: Նամակը գրվել է երկու տարբերակով, մեքենագիր է, ռուսերեն, անստորագիր, բաց է թողնված ամսաթվի տեղը («... ապրիլի 1945 թ.»): Վավերագիրը մեզ է տրամադրել ՀՀ գրականության եւ արվեստի արխիվի տնօրեն Սանդրո Բեհբությանը:

Նամակը հասցեագրված է նշանավոր Բերիային («Մեծարգո Լավրենտի Պավլովիչ»): Ահավասիկ. «Հայկական ուղղագրության մեջ, որ կիրառվում է մեզ մոտ՝ Խորհրդային Հայաստանում եւ սփյուռքում, կան մի շարք էական տարբերություններ (մոտավորապես 15 հնչյուն տարբեր գրություն ունեն):

Դա հետեւանքով արտերկրի հայությունը մեծ դժվարությունների է հանդիպում իրեն հասած խորհրդային գրականությունն ընթերցելիս, իսկ ոմանք ընդհանրապես անկարող են կարդալ:

Նույնն է «Էջմիածին» հանդեսի պարագան:

Հայկական ԽՍՀ համապատասխան գործիչները ֆիչ ուշադրություն են դարձնում այս կարեւորագույն հարցին: Մինչդեռ, ցանկության դեպքում, ներկայումս եղածների հիման վրա, երկուսից էլ առավել ընդունելի կաղապարներն ընտրելով, լիովին հնարավոր է մշակել միասնական ուղղագրություն թե խորհրդային թե սփյուռքի հայության համար:

Տեղին եւ նպատակահարմար եմ համարում միութենական կառավարության միջոցով ԽՍՀՄ գիտությունների ակադեմիային եւ Հայկական ԽՍՀ համապատասխան կազմակերպություններին հանձնարարել միասնական հայկական ուղղագրության ստեղծման գործը, եթե պահանջվի պատասխանատու մասնագետների ներգրավմամբ»:

Ասացինք, որ նամակը խմբագրված է երկու տարբերակով: Մյուս խմբագրությունը կարծես ավելի հասուն ձեւակերպում ունի. վերջին պարբերության փոխարեն, որն ուղղակիորեն առաջադրում է ուղղագրության վերանայման խնդիրը, այստեղ կարդում ենք. «Վերեւում շարադրվածից ելնելով, Հայկական ԽՍՀ գիտությունների ակադեմիայի իսկական անդամ, լեզվաբան-ակադեմիկոս Ստ. Մալխասյանը իմ խնդրանքով, առաջնորդվելով գիտական եւ գործնական սկզբունքներով, հոդված է գրել «Էջմիածին» ամսագրի համար:

Այդ հոդվածում նա առաջարկում է խուսափել ծայրահեղություններից եւ զիջումների գնալ հանուն հայկական ուղղագրության ստեղծման, որ այնքան անհրաժեշտ է արտերկրի հայերի կապերը հայրենիքի Հայաստանի հետ ամրապնդելու համար:

Իմ մասնավոր խնդրանքն է՝ թույլատրել նշված հոդվածը տպագրել «Էջմիածին» հանդեսում մտքերի փոխանակության կարգով եւ հարցը նախապատրաստել Հայկական ԽՍՀ կառավարությունում խնդրի քննարկման նպատակով»:

Հետաքրքիր է, որ Ստ. Մալխասյանին վտանգի հնարավորությունից պաշտպանելու միտումով նամակագիրն ընդգծում է, որ հոդվածը գրվել է իր խնդրանքով: Ի վերջո, հարկ ենք համարում հիշեցնել, որ հետպատերազմյան տարիներին Գեւորգ Զ կաթողիկոսը մոսկովյան կառավարությանը դիմել է Հայաստանի տնտեսական մշակութային հասարակական կյանքին առնչվող բազմաթիվ հարցերով, որոնք կենսական նշանակություն ունեին եւ որոնք խորապես հուզում էին մտավորականությանը, ժողովրդին: Դրանցից էր եւ ուղղագրության հարցը:

ԱՐԾՐՈՒՆ ԱՎԱԳՅԱՆ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

1915 թ. Ցեղասպանության ճանաչման հարցը դարձել է Թուրքիայի ղեկավարության, առավել եւս թուրքական մամուլի հատուկ ուշադրության առարկան: «Ջումհուրիեթ» թերթը, դրա հետ կապված, հարկ է համարում կանխատեսումներ անել, այսպես կոչված, հայկական սադրանքի ակտիվացման մասին: Իսկ «Հյուրրիյեթը» իր էջերում տեղ է հատկացնում 1980 թ. սեպտեմբերի 12-ի ռազմական հեղաշրջումից հետո երկրում բանակի կողմից կազմավորված կառավարության արտգործնախարար Իլթեր Թուրքմենին, որպեսզի վերջինս Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի հայտնի որոշման առթիվ Հայաստանին ճնշման ենթարկելու կոչով դիմի թուրքական իշխանություններին: Այդ ընթացքում տեղի է ունենում «Գորշ գայլերի» հակահայկական ցույցը Փարիզի փողոցներում:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Պատրիարքական ընտրությունների շուրջ ավելորդ կրքեր են բորբոքվում

Հարկ է նշել, որ թուրքական կառավարությունը, եթե ինչ-որ տեղ խնայում է Ֆրանսիային, խուսափելով նրա նկատմամբ ծայրահեղ արտահայտություններից, ապա առանց Իլթեր Թուրքմենի Ֆրանսիայի ԱԺ-ի որոշումն արդեն իսկ որպես ճնշման միջոց օգտագործում է Հայաստանի նկատմամբ: Ըստ երեւույթին այդ որոշումը որպես ճնշման միջոց օգտագործվում է նաեւ պոլսահայության նկատմամբ: Թերեւս դա իր արտահայտությունն է գտնում Պոլսո հայոց պատրիարքի ընտրություններում, որոնք ոչ միայն անընդմեջ հետաձգվում են, այլեւ դրանց շուրջ երկրում ավելորդ կրքեր են բորբոքվում: Դեռ ավելին, թուրքական իշխանությունների թողտվությամբ Գերաշնորհ Տեր Մեսրոպ արքեպիսկոպոս Մութաֆյանի հասցեին տարածվում են զրպարտություններ: Ստամբուլի նահանգապետարանը պաշտոնական նամակով անընդունելի է համարում Մութաֆյան սրբազանի ընտրությունը պատրիարքական ընդհանուր փոխանորդի աթոռին:

Սա կոպիտ միջամտություն է պատրիարքարանի գործերին: Ընդ որում, ըստ Մութաֆյան սրբազանի, հակասում է Թուրքիայի Հանրապետության օրենքներին: Ահա թե ինչու արքեպիսկոպոսը հարկ է համարում պատասխանել Ստամբուլի նահանգապետարանի նամակին, մասնավորապես ասելով. «Պոլսո հայոց պատրիարքությունը հոգեւոր կրոնական հաստատություն է, որ կառավարվում է իր եկեղեցական կանոններով: Ըստ մեր եկեղեցու կանոնների, փոխանորդները կամ նշանակվում են պատրիարքների կողմից, կամ էլ ընտրվում են կրոնական կամ միաբանական ժողովում: Մենք փոխանորդ ենք նշանակվել թե երջանկահիշատակ Գարեգին պատրիարքի կողմից եւ թե պատրիարքական փոխանորդ ենք ընտրվել պատկառելի կրոնական ժողովի կողմից»:

Հունիսի 22-ին «Ժամանակ» օրաթերթը «Ազգին» տեղեկացրեց այս ամենի մանրամասները: Հարկ է սակայն նշել, որ էականը ոչ այնքան այդ մանրամասներն են, այլ պատրիարքարանի գործերին միջամտելու եւ այդ միջամտությամբ պատրիարքական ընտրությունները երկարաձգելու թուրքական իշխանությունների նկրտումները: Դրանք, արհեստական դժվարությունների առջեւ կանգնեցնելով ընտրության գործընթացը, ավելորդ կրքեր բորբոքելու հետ մեկտեղ միանգամայն խաթարում են պոլսահայության անդորրը: Նյու Յորքում «Թյուրքիե» թերթի թղթակից Ջենգիզ Թոփրաքի թղթակցությունը դրա ցայտուն վկայությունն է: «Հայերին զսպել ենք» խորագրով այդ թղթակցության մեջ Թոփրաքն անդրադառնում է «The Armenian Weekly» թերթում Հարութ Սասունյան ստորագրությամբ հոդվածին եւ տեղեկացնում է ընթերցողին, թե վերջինս Թուրքիային է մեղադրել, ժամանակ անտեսել Սասունյանի մեղադրանքները երկրում հակահայկական մթնոլորտի ստեղծմանը ծառայեցնելու, դրանց միջոցով պոլսահայության վրա ավելի ու ավելի ճնշում գործադրելու եւ վերջինիս անդորրը ավելորդ անգամ խաթարելու թուրքական իշխանությունների միտումները: Այս հանգամանքը մտահոգիչ է պոլսահայության համար: Կարծում ենք Սասունյանն այդ հարցում համամիտ կլինի մեզ հետ եւ կհասկանա, որ դատապարտելով պատրիարքական ընտրություններին թուրքական իշխանությունների միջամտություններն ու մեղադրելով թուրք ազգայնամոլ խմբավորումների «Թյուրքիե» օրաթերթին, ոչ միայն ընդլայնում է այդ ընտրությունները շահարկելու թուրքական իշխանությունների հնարավորությունները, այլեւ ակամա նպաստում Թուրքիայում հակահայկական մթնոլորտի ստեղծմանը:

Ակնհայտ է, որ ամերիկահայությունը Թուրքիայի ղեկավարների համար հակաթուրքական գործունեության օջախ է: Ամերիկահայի կողմից որեւէ մեղադրանք թուրքական իշխանությունները դիտարկում են որպես պոլսահայ համայնքի ներգրավում այդ գործունեությանը: Սա չափազանց նուրբ հարց է, ուստի մինչ թուրքական իշխանություններին մեղադրելը, պահանջում է համապատասխան մոտեցման մշակում:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Ի՞նչ անել շվեյցարական ոսկին

Շվեյցարիայի կառավարությունը օրերս հանդես եկավ թանկարժեք մետաղներին շվեյցարական ֆրանկի կապվածությունը վերացնելու առաջարկությամբ: Երկրի ֆինանսների նախարարությունը դա բացատրում է նրանով, որ ֆրանկ-ոսկի կապվածությունը արդեն ժամանակավրեպ է դարձել, իսկ Շվեյցարիայի ազգային բանկը ավելի շատ ոսկու պաշարներ ունի, քան անհրաժեշտ է դրամական քաղաքականություն վարելու համար:

Իրոք, տարբեր արժույթների պաշարներից բացի, ազգային բանկի նկուղներում պահվում է 2600 տոննա ոսկու ձուլակտոր: Փորձագետները առաջարկում են վաճառել այդ ոսկու կեսը: Այդ դեպքում կառավարությունը կարող է կանխիկ գումարով ստանալ 14 մլրդ շվեյցարական ֆրանկ:

Շվեյցարիայի համադաշնությունում կայանալիք ընտրություններից մեկ տարի առաջ պատգամավորները տարբեր տեսակետներ են արտահայտում: Ինչպես նշում է «Էքսպրես» հանդեսը, ոմանք առաջարկում են վերացնել պետական բյուջեի պակասորդը: Ուրիշները նախընտրում են շինարարական լայն գործունեություն ծավալել: Սակայն քննարկումներին խանգարում են նացիստական ոսկու «լվացման» գործում Շվեյցարիայի ունեցած դերին վերաբերող բացահայտումները: Վերջին զեկույցներից մեկում այն հավաստումն է արվում, որ 1941 թ. սկսած Շվեյցարիայի ղեկավարները չէին կարող չիմանալ, որ Գերմանիայից բերվող ոսկու ձուլակտորներն իրականում սարքվել են զավթված երկրների եւ բնաջնջված հրեաների կողոպտման հետեւանքով:

Անցյալի հետ հաշիվները փակելու նպատակով Շվեյցարիայի կառավարությունն առաջարկում է կենսագործել մարդասիրական հաստատության ստեղծման ծրագիր: Հաստատությունը կոչվելու է «Համերաշխ Շվեյցարիա» եւ ըստ երեւույթին ֆինանսավորվելու է երկրի կենտրոնական բանկի ոսկիներով: Սակայն նախաձեռնությունն անբավարար է թվում Հրեական համաշխարհային կոնգրեսին, որը պահանջում է «մեծացնել Շվեյցարիայի պատասխանատվությունը» եւ անմիջական փոխհատուցում վճարել տուժածներին կամ նրանց հարազատներին:

Շվեյցարացիներից շատերի կարծիքով այս պահանջն անընդունելի է: Այսպես գյուղինցի պատգամավոր Քրիստիան Բլոխերը հաշվարկել է, որ եթե Ազգային բանկի ոսկին բաժանվի բոլոր շվեյցարացիներին, ապա յուրաքանչյուրը կստանա 300 շվեյցարական ֆրանկի չեկ: Բավական գայթակղիչ այդ հեռանկարը կարող է ի վերջո ականահարել մարդասիրական հաստատության ստեղծման ծրագրերը:

ՄԱՄՈՒԼ

Բաքու. Հարձակում «Գանուն» ամսագրի խմբագրության վրա

ԲԱՔՈՒ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ՍՆԱՐՔ: Հունիսի 20-ի լույս 21-ի գիշերը անհայտ անձինք, կոտրելով պատուհանները, թափանցել են «Գանուն» (Իրավունք) ամսագրի խմբագրություն եւ ավերել այն: Ամսագրի կոլեկտիվը այդ հարձակումը գնահատել է որպես ամսագրի վրա ճնշման գործադրման շարքի հերթական արտահայտություն: «Գանուն» ամսագիրը լույս է տեսնում 1992 թ.-ից: Քարոզում է օրենքները եւ մասնագիտանում իրավաքաղաքական գրականության հրատարակման մեջ:

Սլովակիայում հալածում են լրագրողներին

Սլովակիայի գաղտնի ծառայությունները (SIS-ը) կազմել են այն անկախ լրագրողների ցանկը, որոնց հարկավոր է լռեցնել ամեն գնով, նույնիսկ սպանությամբ: Պայթեցվել են «SME» օրաթերթի աշխատակից Պետեր Տոտի, ինչպես նաեւ Էուգեն Կորդայի եւ Ստեֆան Հրիբի ավտոմեքենաները: Վերջինս «Դոմինո ֆորումի» թղթակից է եւ ամենաշատ հալածվող անկախ լրագրողներից մեկը: Սլովակիայի վարչապետ Վլադիմիր Մեչյարը իր համախոհներին նույնիսկ ասել է, թե Ստեֆան Հրիբը թշնամի է, որին պետք է սպանել: Սլովակիայի երկու տասնյակ լրագրողներ մշտապես ենթարկվում են երկրի գաղտնի գործակալների հետապնդումներին: Իր հոդվածներում SIS-ի ղեկավար Իվան Լեքսային մեղադրած լինելու համար Դասա Մատեիչկովան ստիպված փոխել է իր բնակարանը, այդուհանդերձ չխուսափելով հետապնդման փորձերից: Բրատիսլավայի փողոցներում հատուկ թռուցիկներ են փակցվել, որոնցում «Ռադիո թվիստի» թղթակիցներից մեկը եւ «Նովի կաս» օրաթերթի լրագրողներից մեկը մեղադրվում են համասեռամոլության մեջ:

«ԷՔՍՊՐԵՍ»

«Գազետա վիբորչան» բորսայում

Լեհ նախկին այլախոհները երազում են բորսայի մասին: Լեհաստանի գլխավոր օրաթերթի՝ կենտրոնական Եվրոպայի ազատ մամուլի առաջամարտիկ «Գազետա վիբորչայի» հրատարակիչ «Ագորա» ֆիրման աճանից մուտք է գործելու Վարշավայի (գուցե նաեւ Լոնդոնի) բորսա: «Համերաշխություն» արհմիության պաշտոնաթերթ «Գազետա վիբորչան» հիմնվել է 1989 թ.: Այն ժամանակ դեռ անորակ տպագրվող բարալիկ թերթը Վարշավայի փողոցներում վաճառում էին շրջիկ լրագրավաճառները: Դա երկրի առաջին ազատ ամբիոնն էր: Այժմ 9 տարի անց, թերթի ղեկավարը դարձյալ լեհ հայտնի այլախոհ մտավորական Ադամ Միխնիկն է: «Գազետա վիբորչան», որի տպաքանակը ներկայումս 500 հազար է, երկրի շահութաբեր ձեռնարկությունների մեջ 19-րդ տեղում է: «Ագորա» բաժնետիրական ընկերությունն ունի երկու գերարդիական տպարան, տեղական 5 ռադիոկայանների փայատեր է, ինչպես նաեւ տնօրինում է «Կանալ պլյուս Պոլսկա» հեռուստաընկերության կապիտալի 20 տոկոսը:

Դ. Ք.

ՄԵԾԱՀԱՐՈՒՍՏՆԵՐ

Բիլ Գեյթսի կարողությունը 51 մլրդ է

Մայքրոսոֆթի հիմնադիր եւ տիրակալ Բիլ Գեյթսի հարստությունը գերազանցեց 50 մլրդ-ը: «Ֆորբս» ամսագրի դասակարգման վերջին աղյուսակի համաձայն Գեյթսը 4-րդ տարին անընդմեջ գլխավորում է աշխարհի միլիարդատերերի ցուցակը:

Անցած տարվա ամռանը Գեյթսի հարստությունը 36.4 մլրդ էր, որը կրկնապատկվել էր մեկ տարվա ընթացքում, իսկ ահա վերջին 12 ամսում Մայքրոսոֆթի տնօրենի կարողությունը ավելացել է եւս 15 մլրդ-ով, կազմելով 51 մլրդ:

Աշխարհի ամենահարուստների ցուցակում երկրորդը Ուոլթոն ընտանիքն է: Ուոլ Մարթ խանութների ցանցի հիմնադիր Սեմ Ուոլթոնի առաջնորդությամբ: Ընտանիքի կարողությունը 48 մլրդ է: Երրորդը Բերքշիր Հաթուեյ ընկերության նախագահ Ուորրեն Բաֆեթն է 33 մլրդ-ով, չորրորդը Պոլ Գարդներ Ալենը, 21 մլրդ-ով, որը հարստացավ Մայքրոսոֆթի հետ իր կապերի շնորհիվ:

Իրենց հարստությունը բազմապատկողների եւ «Ֆորբսի» ցուցակում մնացողների թվում է նաեւ Սաուդյան Արաբիայի արքայազն Ալվալիդ բին Թալալ բին Աբդուլազիզ ալ Սաուդը իր 13.3 մլրդ դոլար կարողությամբ, ուր ներառված է ԱՄՆ-ում եւ Եվրոպայում արված ներդրումների գումարը:

Կանզասի նավթի եւ գազի բնագավառներում խոշոր ներդնող Ֆիլիպ Անշուցն ունի ընդամենը 8.8 մլրդ դոլար:

Մեկ այլ ցուցակով «Ֆորբսը» գնահատում է աշխարհի «Արքաների, թագուհիների եւ բռնապետների» գույք կարողությունը: Առաջինը Բրունեյի սուլթանն է (36 մլրդ. գազ եւ նավթ), այնուհետեւ Սաուդյան Արաբիայի Ֆահդ արքան է (25 մլրդ. նավթ, ներդրումներ, սեփականություն), ապա Իրաքի նախագահ Սադդամ Հուսեյնը (5 մլրդ նավթ եւ «Ուդեյը որդին վերահսկում է մաքսանենգությունը»): Սիրիայի նախագահ Հաֆեզ ալ Ասադը ունի ընդամենը 2 մլրդ (նավթ եւ գյուղատնտեսություն): Եղիսաբեթ Բ թագուհին 420 միլիոն (ներդրումներ, սեփականություն), եթե գումարենք նաեւ արքայական հավաքածուն, թագի թանկարժեք քարերը, ապա Անգլիայի թագուհու կարողությունն աճում է մինչեւ 16 մլրդ:

Ըստ «Ֆորբսի», Կուբայի նախագահ Ֆիդել Կաստրոն ունի 100 մլն դոլար ներդրված զբոսաշրջության, նիկելի արդյունահանման եւ շաքարի արտադրության ոլորտներում:

ԸՍՏ ՌՈՅԹԵՐԻ

Դիանայի ավտոմեքենան աճուրդի է հանվում

Լոնդոնից Սանաասա լրատվական գործակալությունը հաղորդում է, որ Ինտերնետի ցանցով միջազգային աճուրդի է հանվել «Ֆոր-էսկորտ» տիպի այն ավտոմեքենան, որն արքայազն Չարլզը նվիրել էր Դիանային 1981 թվին: Գրելով այս մասին սիրիական «Ալ-սաուրա» թերթը ավելացնում է, որ ըստ բրիտանական «Դեյլի Մեյլ» պարբերականի, ավտոմեքենան 1995 թվին մեկ անգամ արդեն վաճառվել է աճուրդով եւ գնորդն այդ ժամանակ 6 հազար ֆունտ ստեռլինգ է վճարե[illegible] համար: Գնորդների գն[illegible] ամերիկյան երկու մեծ [illegible] գինոների տերերի ընդգրկումից [illegible] ակնկալվում է, որ Ինտ[illegible] հայտնված ավտոմեքենայի, [illegible] որն առայժմ [illegible] հազար դոլարի սահմաններում, կբարձրանա մինչեւ մեկ միլիոն դոլար:

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Արամ Ղարաբեկյանը ուրույն նկարագրի դիրիժոր

Դիմանկարի ուրվագիծ

Երբ ամերիկահայ դիրիժոր Արամ Ղարաբեկյանը Հայաստանի ֆիլհարմոնիկ նվագախմբի հետ Արամ Խաչատրյանի անվան Հայֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճում հանդես եկավ իր հիանալի համերգներից մեկով, որի ընթացքում կատարվեցին Ֆ. Լիստի «Պրելյուդները» եւ Պ. Չայկովսկու 5-րդ սիմֆոնիան, հանդիսականների սրտերն անմիջապես նվաճեց կատարվող ստեղծագործությունների մեկնաբանման ինքնօրինակությամբ ու թարմությամբ, երաժշտության բովանդակության խոր ընկալմամբ, երաժշտական կերպարների գունագեղությամբ:

ՀՀ մշակույթի նախկին նախարար Ա. Սմբատյանի հրավերով ամերիկահայ այդ հայտնի դիրիժորը Երեւան տեղափոխվելուց հետո 1997 թ. ապրիլի սկզբներին նշանակվեց Հայաստանի պետական կամերային նվագախմբի գեղարվեստական ղեկավար եւ գլխավոր դիրիժոր: Նորաստեղծ խմբի մեջ մտան Երեւանի կամերային նվագախումբը եւ Հայաստանի պետական կամերային նվագախումբը: Ստեղծագործական մեծ ներուժի տեր Ա. Ղարաբեկյանը պրոֆեսիոնալ հմուտ երաժիշտներից կազմված նվագախմբի մասնակիցների հետ հսկայական աշխատանք է կատարում, որի շնորհիվ կամերային նվագախումբը հասել է կատարողական արվեստի բարձունքների: Կամերային երաժշտության տանը Ղարաբեկյանի ղեկավարությամբ համերգներն անցնում են մեծ հաջողությամբ, առաջացնելով ունկնդիրների հիացմունքը:

Վերջերս Հայֆիլհարմոնիայի մեծ դահլիճում Արամ Ղարաբեկյանի ղեկավարությամբ հնչեց Մոցարտի «Ռեքվիեմը»: Եվ կրկին նա ցուցադրեց դիրիժորական իր անթերի տեխնիկան եւ կատարվող ստեղծագործության նուրբ մեկնաբանությունը: Դիրիժորի չափազանց պլաստիկ եւ խոսուն, Մոցարտի երաժշտության բոլոր նրբերանգները հաղորդող ձեռքերը, կատարողների ողջ հիանալի կազմը, առաջին հերթին ֆիլհարմոնիկ նվագախումբը, ինչպես նաեւ մենակատարները ստեղծեցին ամբողջական ու ներդաշնակ տպավորություն, արտացոլելով կոմպոզիտորի հանճարեղ ստեղծագործության վեհությունն ու խորությունը:

Հայաստան տեղափոխվելուց առաջ Արամ Ղարաբեկյանը իր բնակության մշտական վայրում Բոստոնում հիմնած սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ հաջողությամբ համերգներ էր տալիս Նյու Յորքի, Լոս Անջելեսի եւ Բոստոնի լավագույն համերգասրահներում:

1992-1994 թթ. նա Ուկրաինայի մշակույթի նախարարի հրավերով աշխատում էր Կիեւի պետհեռուստառադիոյի սիմֆոնիկ նվագախմբի հետ: Լազերային սկավառակի վրա է ձայնագրել Սերգեյ Պրոկոֆեւի «Ռոմեո եւ Ջուլիետ» բալետը: Հրավերներով համերգներ է տվել Եվրոպայի տարբեր երկրներում: Արժանացել է բազմաթիվ մրցանակների. ամերիկյան ազգային ռադիոյով հեռարձակված լավագույն համերգի մրցանակի եւ երկու անգամ Հարվարդի երաժշտական ընկերակցության սահմանած մրցանակներին: Նրա համերգները մամուլում միշտ գնահատվում էին որպես լավագույն կատարումներ:

Երեւան տեղափոխվելուց հետո Ա. Ղարաբեկյանը մշտական համերգներ կազմակերպեց Կամերային երաժշտության տանը: Բացի դրանից նա արգասավոր աշխատանք է կատարում իր կոլեկտիվի հետ, հանդես գալով ինչպես հյուրախաղային ուղեւորությունների ժամանակ, այնպես էլ իր հայրենիքում: Նրա ելույթները հաջող անցան եվրոպական մշակույթի ճանաչված կենտրոն Սոլոնիկում, որտեղ հատուկ համերգ տրվեց ՄԱԿ-ի 52-ամյակին նվիրված երեկույթի ժամանակ: Սահմանադրական դատարանի հրավերով Հայաստանում կազմակերպել է ելույթ Գեղարդի վանքում, մտադիր է երաժշտության ժողովրդականացման նպատակով համերգներով հանդես գալ պատմական վայրերում, թանգարաններում ու պատկերասրահներում, ինչպես նաեւ Ղարաբաղում եւ Հայաստանի հարավային շրջաններում:

Եվ որտեղ էլ ելույթ ունենա դիրիժորը, ամենուրեք նրան ուղեկցում են մեծ հաջողությունը, լայն լսարանի կողմից նրա կատարողական վարպետության ճանաչումը:

ԳԻՆԱ ՏԻՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

«Ժողովրդի կողքին լինենք մեր հնարավորություններով»

Այս տարվա աշնանը Փարիզի լավագույն ցուցասրահներից մեկում կներկայացվի Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված մի մեծածավալ նկար, որի հեղինակը երեւանցի գեղանկարիչ Հովհաննես Հարությունյանն է: Ծրագրի իրագործման մասնակիցների թվում Փարիզի հայկական ռադիոժամի տնօրեն Հակոբ Բալյանն էր: Ընթերցողին ենք ներկայացնում վերջերս Երեւանում կայացած նրա զրույցը մեր թղթակցի հետ:

Ութ տարի առաջ Փարիզում կայացած մի հանդիպման ժամանակ Հակոբ Բալյանը՝ տեղի հայկական ռադիոժամի տնօրենը, տողերիս հեղինակին երկու առաջարկ արեց. ելույթ իր ռադիոկայանով, այնուհետեւ խորոված՝ իր հարկի տակ: Ընտրեցի երկրորդը, եւ փարիզաբնակ հայտնի վիրաբույժ Մովսես Պչաքճյանի հետ մի լավ երեկո անցկացրինք նրա հետ: Երբ նրանից հարցազրույց ուզեցի Արմենպրեսի համար, ասաց՝ հետո, Երեւանում: Հիմա մի պատառ հաց կեր:

Ութ տարի հետո այդ զրույցը կայացավ Երեւանում, «Արմենիա» հյուրանոցի առջեւի մայթին բացված բացօթյա սրճարանում:

– Ես լավ բարեկամություն ունեմ շվեյցարական օդային ընկերության հետ: Նրանք էլ ինձ տոմս առաջարկեցին՝ գնա, Հայաստանդ տես, կարոտած կլինես:

– Ինչո՞ւ: Բաժանումը երկա՞ր էր:

– 1994 թվականի դեկտեմբերի մերժվածների մեջ էի:

– Բայց դուք լրագրող եք, հենց այնպես ձեր թեւերը թափ տալու համար չեք գա:

– Ահա դիկտոֆոնս, բարեկամներս: Հարցազրույցներ ռադիոկայանիս համար՝ Պերճ Զեյթունցյան, Վահան Հովհաննիսյան, Ռուբեն Հակոբյան, Վազգեն Մանուկյան, ուրիշներ: 94-ից առաջ հաճախ եմ եկել: Ես ամեն ինչով եմ հետաքրքրվում: Այ, տեսեք, այս մարդիկ ֆրանսահայ բժիշկներ են: Ինչ որ դժգոհություն ունեն: Հետաքրքրվել մանրամասներով:

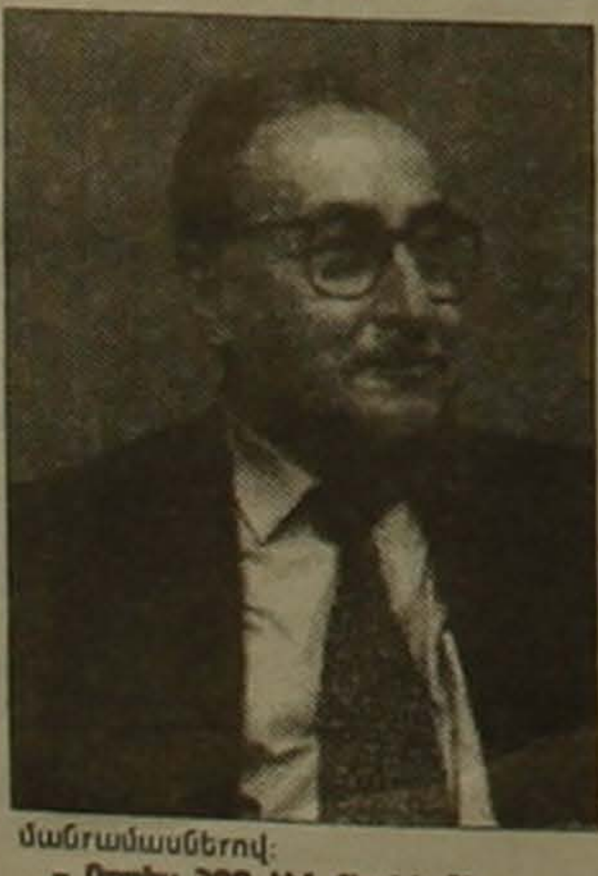

– Որպես ՀՅԴ էիք մերժվա՞ծ:

– Ոչ: Որպես լրագրող: Սկզբունքի հարցեր կային. երեւույթներ կային, որոնց հանդեպ վերաբերմունքս հաճելի չէր ոմանց:

– Այսինքն, դուք ձեր գրչի ծառան եք:

– Այդպես է: Ես չգիտեմ, թե ինչ է հաճոյակատարությունը:

– Այսինքն, Փարիզի ձեր ղեկավարած ռադիոկայանը ծառայում է...

– Ժողովրդին: Մենք միայն այստեղ ժողովուրդ չունենք, մենք ամենուր՝ սփյուռք գրված, ժողովուրդ ունենք, բոլորն էլ՝ հայ ժողովուրդ: Հայրենիք կամ սփյուռք ես սահմանագծումներ չունեմ:

– Ես գիտեմ, որ դուք առաջին հերթին ազգային, հասարակական գործ եք կատարում: Մի քիչ «մանրամասն»:

– Հիշեմ Չարենցի 100-ամյա հանդիսությունը Փարիզում, ՅՈՒՆԵՍԿՕ-ում: Մեր ռադիոկայանի նախաձեռնությունն էր: Մեծ ձեռնարկ. ես չպիտի ասեմ, որ աննախընթաց էր: Գիտե՞ք, թե ինչ է նշանակում մի սրահ բերել 1200 մարդու: Բանաստեղծի կրտսեր դստերն էլ մի ուրիշ երկրից հրավիրեցինք՝ Հոլանդիայից: Իր երկու դստերի հետ: Մեր ռադիոյի ջանքերն են երգչուհի Աննա Մայիլյանի համերգները, «Հենրիկ Մալյան» թատերախմբի ներկայացումները: Մի տեսակ գլուխ գովելու նման է ստացվում. Վեհափառ Հայրապետի շրջագայության մանրամասն ներկայացում, Նարեկ Դուրյանի թատերախմբին աջակցություն: Հերմինե Երիցյանի ղեկավարած երգչախմբի համերգները:

...Հակոբ Բալյանը ծնվել է 1939-ին, Ալեքսանդրիայում, սովորել է Բեյրութում, եղել մայրենի լեզվի եւ գրականության ուսուցիչ, թղթակցել տարբեր հանդեսների: 1974-ից տեղափոխվել է Փարիզ, որտեղ նույնպես շարունակել է ուսուցչի ազգանվեր աշխատանքը, ապա հիմնվել ռադիոկայանում, միշտ գործելով մի նշանաբանով՝ «Ժողովրդի կողքին լինենք ամենքս՝ մեր հնարավորություններով»:

ՎԱՆԻԿ ՍԱՆԹՐՅԱՆ
Արմենպրեսի թղթակից
«Ազգ»-ի համար

ԳԵՂԱՆԿԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

Մշակույթի հայկական ֆոնդի նոր միջոցառումը

Մշակույթի հայկական ֆոնդի «Ծիր կաթին» սրահն ամեն երեքշաբթի հյուրընկալում է արվեստասերների, գիտնականների, լրագրողների՝ մասնակցելու հերթական ասուլիսներին, ձեռնարկումներին: Նախորդ երեքշաբթին նվիրված էր գեղանկարչությանը: Սրահում բացվեց ավագ, միջին եւ երիտասարդ սերնդի նկարիչների ստեղծագործությունների ցուցահանդես: Այսուհետ «Ծիր կաթինը» կհամագործակցի Ա1+ հեռուստաընկերության հետ, որը ոչ միայն կլուսաբանի մշակութային միջոցառումները, այլեւ կստեղծեն համատեղ ծրագրեր: Ցուցադրված գործերը բազմազան ու բազմաժանր են: Հրանտ Միրզոյանի «Գարունը», Հարություն Հարությունյանի «Աշնանային անձրեւը», Գալուստ Դարբինյանի «Թափառող լույսերը», Մելիք Ղազարյանի «Աղոթք», «Թութ են թափ տալիս» գործերը, Մարիամ Հակոբյանի մանրանկարները, իրոք, ժամանակակից գեղանկարչության եւ գրաֆիկայի լավագույն արտահայտություններն են: Սրանք կհաջորդեն անհատական ցուցահանդեսներ, որտեղ յուրաքանչյուր նկարիչ կբերի իր գույնն ու գիծը, իր ինքնատիպ ձեռագիրը: Նկարիչն արվեստասերին ներկայացնելով իր ստեղծագործությունները՝ իր շնորհի ուժով բերում է նաեւ իր կամքը, համառությունը, ինքնատիպությունը:

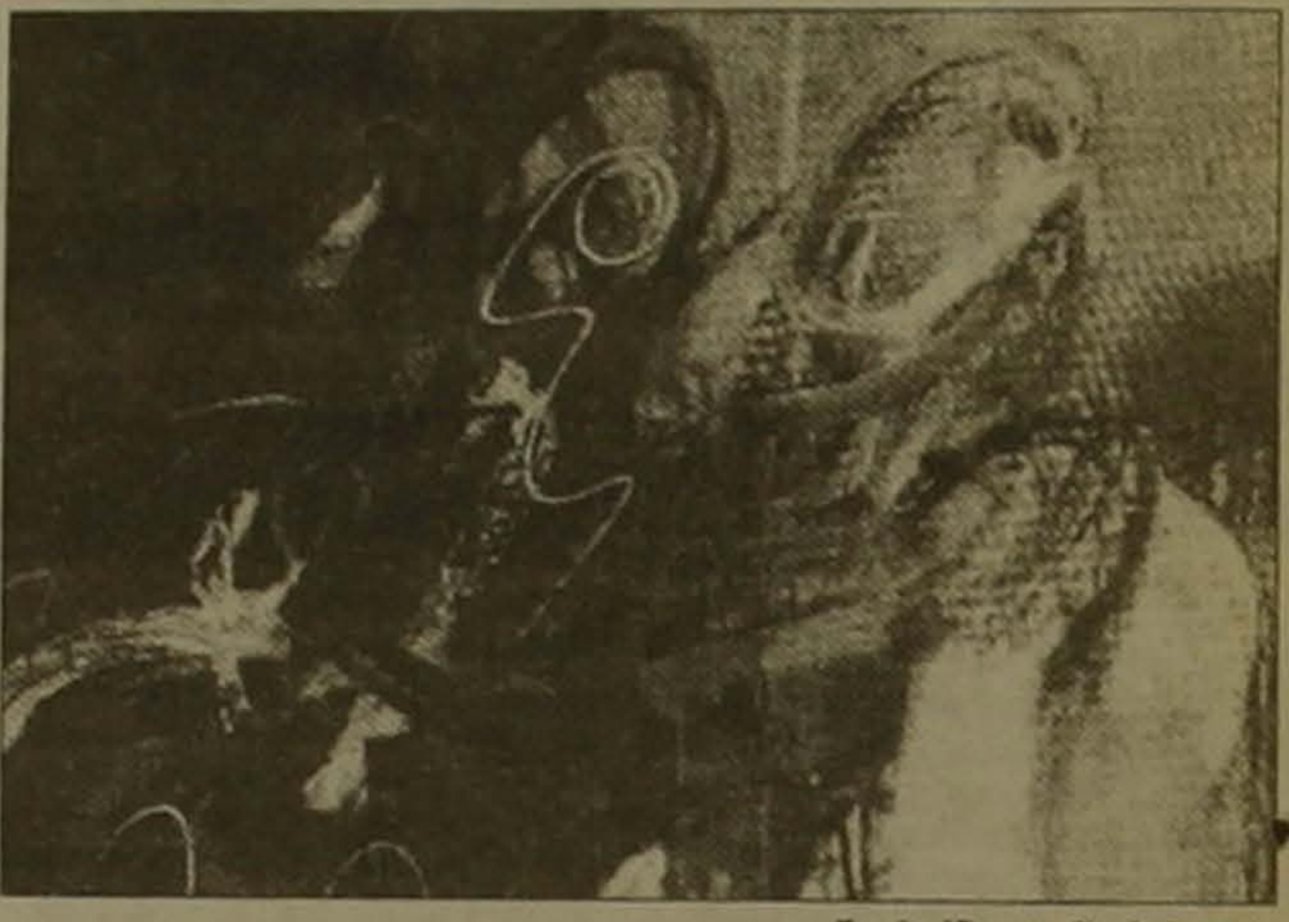

Հրանտ Միրզոյան «Երկուսը»

– Մեր միավորումն աշխատում է դժվարին պայմաններում, բացման խոսքում նշեց մշակույթի ֆոնդի նախագահ Արեւշատ Ավագյանը, երբ բացակայում են նյութական միջոցներն ու հովանավորները: Դրանով հանդերձ, կարողանում ենք մշակութային մթնոլորտ ստեղծել: Մեր սրահն ամեն երեքշաբթի հրավիրում է նրանց, ում հետաքրքրում է կյանքը՝ իր բոլոր կողմերով, գիտության եւ մշակույթի կապը, արվեստը, որն ինքնին մի երեւույթ է եւ դրսեւորվում է խորհրդանիշների միջոցով: Այն երկրային լինելով՝ երկնային սաղմերն ունի իր մեջ: Մենք հաղորդակցված ենք այն աշխարհից եկող խորհուրդին՝ այս աշխարհում ապրողների համար:

Է. ՍԱՐԳՍՅԱՆ

ԱՆԴՐԱԴԱՐՁ

Պատասխանում ենք մեր ընթերցողին

Բանաստեղծ Համլետ Կարճիկյանի խմբագրությանն ուղղված գրությանը արձագանքում ենք, որ **«Ազգ»** օրաթերթը պատասխանատու չէ այլ թերթերում զետեղված սխալների համար: Քաջատեղյակ լինելով Պ. Սեւակի ստեղծագործությանը, **«Ազգ»**-ի մշակութային էջը ս. թ. հունիսի 20-ի համարում Պարույր Սեւակի ծննդավայրում կայացած միջոցառմանը նվիրված նյութում չի տպագրել եւ ոչ մի անճշտություն նրա երկերի մասին: Իսկ ինչ վերաբերում է այն փաստերին, թե Հ. Կարճիկյանի՝ Սեւակի տուն-թանգարանին ընծայած բանաստեղծի անձնական իրերը պատկանել են ոչ թե իրեն, այլ մեկ ուրիշին, եւ ինքը պարզապես փոխանցողի դերում է եղել, ինչպես եւ այն, որ հակառակ գրողների միության քարտուղար Ա. Աֆինյանի հայտարարությանը, Հ. Կարճիկյանը հիշյալ միության վարչության անդամ չէ, ապա այս հարցերում թղթակցին թյուրիմացության մեջ են գցել միջոցառման ժամանակ անճշգրիտ փաստեր հայտարարած հենց իրենք կազմակերպիչները:

ՀՈԲԵԼՅԱՐ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ՖՐԱՆՍԻԱ-98

Հաջորդ փուլի մասնակիցների կեսն արդեն հայտնի է

Գ խմբի Ռումինիա-Անգլիա եւ Կոլումբիա-Թունիս հանդիպումներով ավարտվեց աշխարհի առաջնության խմբային մրցաշարի երկրորդ տուրը։ Անկախ վերջին տուրի խաղերի արդյունքից հաջորդ փուլին մասնակցելու իրավունք արդեն իսկ նվաճել են 8 թիմեր Բրազիլիայի, Ֆրանսիայի, Նիգերիայի, Գերմանիայի, Հարավսլավիայի, Ռումինիայի, Արգենտինայի եւ Խորվաթիայի հավաքականները։ Ովքե՞ր կլինեն մյուս թիմերը, պարզ կդառնա միայն խմբային մրցաշարի ավարտից հետո։ Հայտնի են նաեւ այն երկրների հավաքականները, որոնք նույնիսկ տեսականորեն հույս չունեն պայքարը շարունակելու։ Դրանք են ԱՄՆ-ի, Թունիսի, Ճապոնիայի, Ճամայկայի, Սաուդյան Արաբիայի եւ Հարավային Կորեայի թիմերը։ Ի դեպ, հայտնի է դարձել, որ վերջին երկուսի գլխավոր մարզիչներն արդեն զրկվել են իրենց պաշտոնից։

Ռումինացիները հաղթում են ֆավորիտներին

ՌՈՒՄԻՆԻԱ-ԱՆԳԼԻԱ՝ 2-1 (0-0)։

Թուլուզ, «Սթադիում Մունիսիպալ» մարզադաշտ։

Մրցավար՝ Բասսա (Ֆրանսիա)։

Գոլերը խփեցին Մոլդովանը (47), Պետրեսկուն (90)՝ Ռումինիա, Օուենը (83)՝ Անգլիա։

Շատ մասնագետներ աշխարհի առաջնության հավանական հաղթողների թվում նշում են նաեւ Անգլիայի հավաքականին։ Նա բոլոր գծերում հավասարակշռված, ուժեղ խաղ է ցույց տալիս, իր բարձր կարգը հաստատեց նաեւ խմբային մրցաշարի առաջին հանդիպման ժամանակ։ Ռումինիայի հետ խաղում եւս ֆավորիտը Անգլիայի թիմն էր, սակայն ամեն ինչ այլ կերպ ընթացավ։ Ռումինիայի հավաքականը, որտեղ զուգակցվում են փորձն ու երիտասարդական եռանդը, ոչ մի բանով չզիջեց մրցակցին։ Ընդհակառակը, տիրելով խաղադաշտի կենտրոնին ռումինացիները մեծապես չեզոքացրին Անգլիայի հավաքականի ֆուտբոլիստների ակտիվությունը։ Առաջին խաղակեսն ընդհանուր առմամբ անցավ հավասար պայքարում։ Գոլային միակ իսկապես իրական հնարավորությունը ծագեց, երբ Ադրիան Իլիեն փորձեց անգլիացիների դարպասապահ Դեւիդ Սիմենի վրայով գնդակը ցանցի մեջ ուղարկել։ Քիչ մնաց դա հաջողվեր. գնդակը դիպավ հորիզոնական ձողափայտին։

Հիմնական իրադարձությունները ծավալվեցին երկրորդ խաղակեսում, երբ հենց 2-րդ րոպեին ռումինացիները գրավեցին մրցակցի դարպասը։ Թիմի ավագ Գեորգե Հաջին հաշվենկատ փոխանցում կատարեց Վիորել Մոլդովանին, վերջինս էլ անցավ անգլիացի պաշտպաններից եւ ճշգրիտ հարվածով բացեց հաշիվը։ Դրանից հետո Անգլիայի թիմի խաղացողները շատ ջանքեր թափեցին հաշիվը հավասարեցնելու համար, սակայն դա երկար ժամանակ նրանց չէր հաջողվում։ Խաղի մեջ բեկում մտավ, երբ մարզիչ Գլեն Հոդլը դաշտ մտցրեց 18-ամյա Մայքլ Օուենին։ Սուր գրոհներից մեկի ժամանակ այս տաղանդավոր ֆուտբոլիստն առաջինը հասավ գնդակին եւ խփեց պատասխան գոլը։ Թվում էր, թե այս լարված, հետաքրքիր հանդիպումն այդպես էլ ոչ-ոքի կավարտվի։ Սակայն իր խոսքն ասաց ռումինացի պաշտպան Դան Պետրեսկուն, որը միացել էր թիմի գրոհին։ Նա մտավ մրցակցի տուգանային հրապարակ, խաբս տվեց իր ակումբային ընկերոջը՝ Գրեմ Լե Սոյին (երկուսն էլ խաղում են Լոնդոնի «Չելսի» թիմում), ապա սուր անկյան տակ գնդակն ուղարկեց անգլիացիների դարպասը՝ 2-1։ Կես րոպե անց քիչ մնաց Օուենը հավասարեցներ հաշիվը, սակայն նրա հարվածից հետո գնդակը դիպավ ձողափայտին։ Այդպես էլ այս իրոք դրամատիկ հանդիպումն ավարտվեց Ռումինիայի հավաքականի հաղթանակով՝ 2-1։

«Կոլումբիան հավատում է...»

ԿՈԼՈՒՄԲԻԱ-ԹՈՒՆԻՍ՝ 1-0 (0-0)։

Մոնպելյե, «Մոսոն» մարզադաշտ։

Մրցավար՝ Հեյնեման (Գերմանիա)։

Գոլը խփեց Պրեսիադոն (83)։

Երկու թիմերի համար էլ հանդիպումը կարեւոր էր նրանով, որ անհաջողության դեպքում դուրս էր մնում հետագա պայքարից։ Խաղադաշտում ծավալվեց երկուստեք սուր խաղ, եւ գնդակը կենտրոնում հազվադեպ էր մնում։ Ժամանակ առ ժամանակ գոլային պահեր էին առաջանում այս կամ այն դարպասի մոտ եւ, թերեւս, ավելի գերադասելի էին Թունիսի հավաքականի ֆուտբոլիստների հնարավորությունները։ Սակայն բավականին հաջող էր գործում հարավամերիկացիների դարպասապահ Ֆարիդ Մոնդրագոնը, որն իր թիմին մի քանի անգամ փրկեց։ Իհարկե, կոլումբիացիների կազմում առաջատար խաղացող Ֆաուստինո Ասպրիլյայի բացակայությունը շատ էր զգացվում։ Առաջին խաղում Ռումինիայի հավաքականից 0-1 հաշվով պարտվելուց հետո ճանաչված հարձակվողը ռադիոհաղորդումներից մեկում քննադատական խոսքեր էր ուղղել թիմակիցների եւ գլխավոր մարզիչ Հեռնան Դարիո Գոմեսի հասցեին։ Եվ Գոմեսը չներեց նրան ու հեռացրեց հավաքականից։ Դրանից հետո Ասպրիլյան հրապարակավ ներողություն խնդրեց մարզչից, խաղընկերներից, սակայն Գոմեսն անդրդվելի էր։

Մոնպելյեի մարզադաշտում հավաքված մարզասերներն այս պարտությունը նկատի ունեին պարզելով «Կոլումբիան ներում եւ հավատում է» խոսքերով պաստառը։

Ասպրիլյայի բացակայությամբ Կոլումբիայի թիմին գրոհի էր առաջնորդում ավագը՝ արտառոց արտաքինով աչքի ընկնող Կառլոս Վալդերրաման։ Հենց նա էլ «կազմակերպեց» հանդիպման միակ գոլը։ Խաղի 83-րդ րոպեին Վալդերրաման գնդակը փոխանցեց Լեյդեր Պրեսիադոյին, եւ նա հիանալի հարվածով գրավեց աֆրիկյան թիմի դարպասը։ Հետաքրքիր է, որ այս երիտասարդ հարձակվողը ընդամենը 2 ամիս առաջ է ընդգրկվել հավաքականի կազմում եւ միայն 4 խաղ է անցկացրել։ Մեկ րոպե անց Պրեսիադոն 2-րդ գոլը խփեց։ Սակայն մրցավարը խիստ կասկածելի «խաղից դուրս» վիճակ արձանագրեց։

Այսպիսով, Կոլումբիայի հավաքականը հաղթեց եւ հույսեր է պահպանում պայքարը շարունակելու։

Խումբ G

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Ռումինիա	2	2	0	0	3-1	6
2. Անգլիա	2	1	0	1	3-2	3
3. Կոլումբիա	2	1	0	1	1-1	3
4. Թունիս	2	0	0	2	0-3	0

Առաջնության ռմբարկուները

Երկրորդ տուրից հետո

Գաբրիել Բատիստուտա (Արգենտինա)	4
Թյերի Հանրի (Ֆրանսիա)	3
Մարսելո Սալաս (Չիլի)	3
Քրիստիան Վիերի (Իտալիա)	3
Լուիս Հեռնանդես (Մեքսիկա)	2
Դավոր Շուկեր (Խորվաթիա)	2
Մարկ Վիլմոթս (Բելգիա)	2
Արիել Օրտեգա (Արգենտինա)	2

ԹԵԹԵՎ ԱՏԼԵՏԻԿԱ

Հուսադրող արդյունքներ

Ծաղկաձորի օլիմպիական մարզաբազայում անցկացվեց Վանաձորի թեթեւ ատլետիկայի մարզադպրոցի բաց առաջնությունը, որին մասնակցեցին հանրապետության 150-ից ավելի մարզիկներ։

Մրցումներում հանրապետության նոր ռեկորդ սահմանեց երեւանցի եռացատկորդուհի Տաթյանա Հովհաննիսյանը։ Նա ցույց տվեց 12 մ 65 սմ արդյունք, զգալիորեն գերազանցելով նախկին ռեկորդը, որը նույնպես իրեն էր պատկանում։ Հիշեցնենք, որ երիտասարդ թեթեւատլետուհին, որի մարզիչն է Սուրեն Բեգոյանը, վերջերս հաջող էր հանդես եկել նաեւ Բելգրադում անցկացված Եվրոպայի գավաթի խաղարկությունում։ Տաթյանան հաջողությամբ է համատեղում ուսումը եւ մարզական պարապմունքները. նա սովորում է «Նոր ռուսներ» իրավաբանական ինստիտուտի 2-րդ կուրսում։

Եռացատկի հատվածում աչքի ընկավ նաեւ 14-ամյա Մարինե Հարությունյանը։ Կատանցի դպրոցականը 12 մ 38 սմ արդյունքով գրավեց 2-րդ տեղը։ Իսկ հեռացատկի մրցումներում նա ցույց տվեց մրցաշրջանի լավագույն արդյունքը հանրապետությունում՝ 5 մ 67 սմ։ Հուսանք, որ օժտված, հեռանկարային այս թեթեւատլետուհին էլ ավելի բարձր արդյունքներ ցույց կտա։

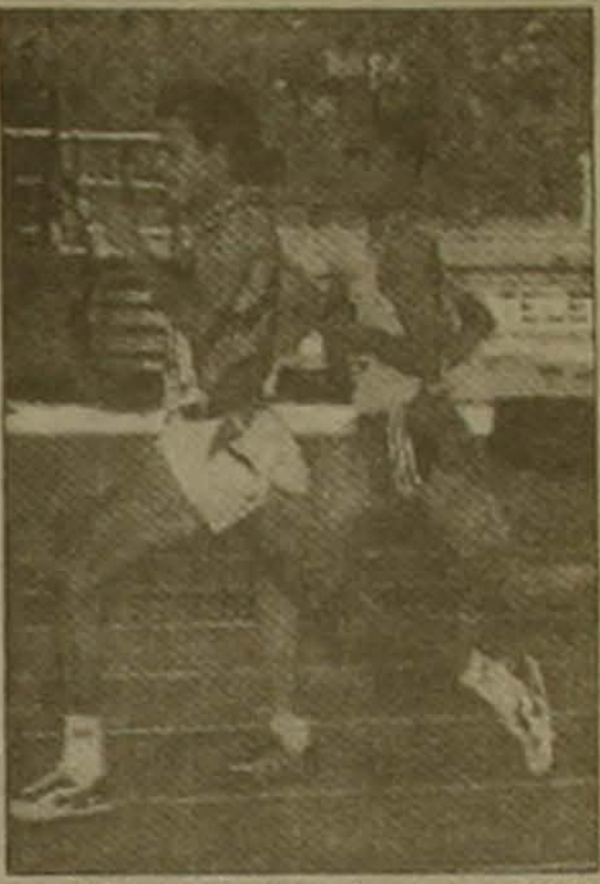

Առաջնության մասնակից մի քանի մարզիկներ լրացրեցին Մոսկվայում կայանալիք Համաշխարհային պատանեկան առաջին խաղերին մասնակցելու համար սահմանված նորմատիվները։

ՆԱՐԴԻ

Գավաթը՝ էջմիածնի թիմին

Հայաստանի նարդու ազգային ֆեդերացիայի ակումբում անցկացվեց «Դավի» («կարճ») մրցաձեւի հանրապետության գավաթի թիմային խաղարկությունը։

Եզրափակիչում հանդիպեցին էջմիածին քաղաքի եւ Երեւանի «Շենգավիթ» թիմերը։ Չափազանց լարված, հետաքրքիր հանդիպումն ավարտվեց էջմիածինցիների հաղթանակով՝ 2-1 հաշվով։ Հայաստանի գավաթակիրները հանդես եկան այսպիսի կազմով՝ Խաչիկ Մելիքյան, Զոհրաբ Մանուկյան, Լեւոն Քամալյան։ Գովեստի է արժանի նաեւ 2-րդ մրցանակակիր «Շենգավիթի» եռյակը. Լեւոն Պետրոսյան, Մկրտիչ Հովհաննիսյան, Կոլյա Մուսոյան։

Այժմ հունիսի 26-ին եւ 27-ին ՀՀԱՖ-ի ակումբում կանցկացվի աշխարհի առաջնությանը նախորդող վերջին մրցաշարը։ Այնուհետեւ մեր հանրապետության ուժեղագույն նարդիստները անմիջականորեն կնախապատրաստվեն հուլիսի 13-19-ը Մոնտե Կառլոյում անցկացվելիք համաշխարհային ստուգատեսին։

ԹԵՆԻՍ

Մեկնարկեց Ուիմբլդոնի մրցաշարը

Մեկնարկեց թենիսի ամենահեղինակավոր Ուիմբլդոնյան մրցաշարը։ Բոլոր ժամանակների թենիսիստների համար առանձնահատուկ պատիվ է համարվել այս մրցումներում տարած հաղթանակը։ Այժմ էլ հաջողության հույսով Անգլիայի մայրաքաղաք են ժամանել աշխարհի բոլոր ուժեղագույնները։

Անդրե Աղասի

Տղամարդկանց մրցումներում արդեն անակնկալներ են օրանցվել։ Բրազիլացի Գուստավո Կուերտենը պարտություն կրեց ավստրալացի Ջեյսոն Սթոլթենբերգից (6-4, 3-6, 1-6, 6-4, 8-10), իսկ ռուսաստանցի Եվգենի Կաֆելնիկովը, որը համաշխարհային դասակարգման ցուցակում 7-րդն է, զիջեց «կանաչ աշխարհամասի» մեկ այլ ներկայացուցչի՝ Մարկ Ֆիլիպուսիսին (7-6, 6-7, 4-6, 2-6)։ Ընդ որում, համարվում է, որ Ֆիլիպուսիսի սկզբնահարվածն ամենաուժեղն է։ Տղամարդկանց մրցաշարի ուժեղագույններից հաղթանակներ տարան ԱՄՆ-ի ներկայացուցիչներ Փիթ Սամփրասը, Անդրե Աղասին՝ համապատասխանաբար Դոմինիկ Հրբատիի (Սլովակիա) եւ Ալեքս Կալատրավայի (Իսպանիա) նկատմամբ։

Այստեղ հանդես է գալիս նաեւ մեր հայրենակից Սարգիս Սարգսյանը, որը վաս հանդես չեկավ Ֆրանսիայի բաց առաջնությունում եւ Ուիմբլդոնին նախորդած Նոտինգհեմի միջազգային մրցաշարում (այս վերջինում Սարգիսը միայն կիսաեզրափակիչում զիջեց Զիմբաբվեի ներկայացուցիչ Բայրոն Բլեքին)։ Ուիմբլդոնի մրցումների իր անդրանիկ հանդիպումը Սարգսյանը կանցկացնի իսպանացի Ալբերտո Պորտասի հետ։

Կանանց մրցաշարը հաջող են սկսել աշխարհի թիվ 1 ռակետ Մարտինա Հինգիսը (Շվեյցարիա), որը հաղթել է Լայզա Ռեյմոնդին (ԱՄՆ) եւ Մոնիկա Սելեշը (ԱՄՆ). նա պարտության է մատնել Մարիա Սանչես-Լորենցոյին (Իսպանիա)։ Այստեղ առայժմ միակ անակնկալը ուկրաինուհի Ելենա Տատարկովայի հաղթանակն է ուժեղ ֆրանսուհի Մարիա Պիրսի նկատմամբ (7-6, 6-3)։

Ուիմբլդոնի մրցաշարը կտեւի երկու շաբաթ, իսկ հաղթողները հայտնի կդառնան հուլիսի 5-ին։

ԲԱԺԻՆԸ ՎԱՐՈՒՄ Է ՌԱԶՄԻԿ ԱՎԱԳՅԱՆԸ

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ
օրվա հետքով

ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

«Հանրապետականը» նախագահի քաղաքական հենարա՞ն

Թող որեւէ շփոթություն չառաջանա 1995-ի, Լեւոն Տեր-Պետրոսյանի եւ «Հանրապետություն» խմբակցության հետ: Խոսքը վերաբերում է 1998-ին, Ռոբերտ Քոչարյանին եւ «Հանրապետական» կուսակցությանը:

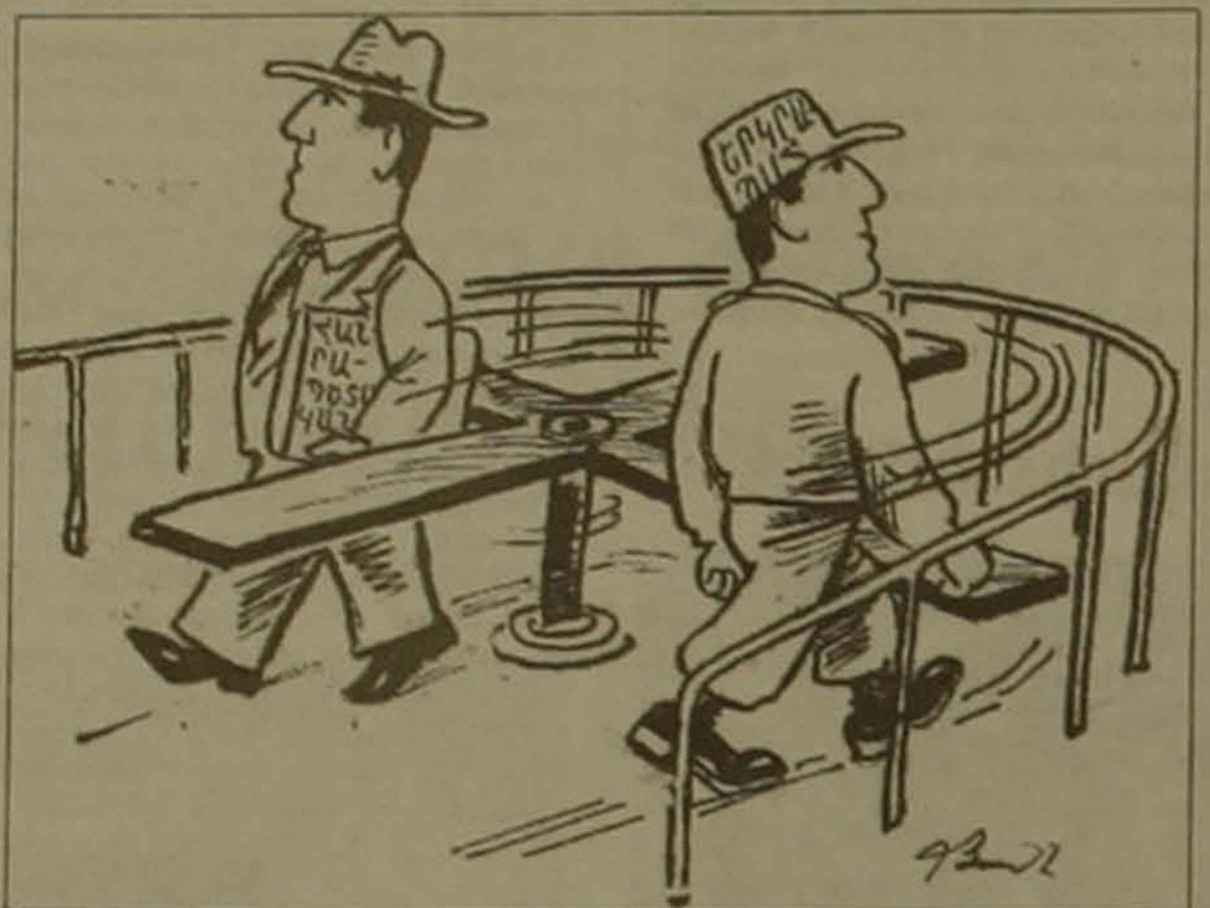

Այս կուսակցության առավել վառ անհատականությունն Աշոտ Նավասարդյանն էր: Նրա մահից հետո, չնայած խորհրդարանում ներկայացված լինելու հանգամանքին, հազիվ թե կուսակցությունը հասարակական ճանաչումը պահպաներ: Մինչդեռ մոտ ապագայում հնարավոր է նույնքան հանրահայտ լինի, որքան ՀՀՇ-ն կամ ՀՅԴ-ն:

Ոչ միայն որովհետեւ ԱԺ «Երկրապահ» պատգամավորական խմբի անդամները մտորում են այդ կուսակցությանն անդամագրվել, այլ առավելապես այն պատճառով, թե ինչու է դա տեղի ունենում: «Նախագահ Քոչարյանը պետք է իր հենարանն ունենա քաղաքական ուժերի շրջանում», կարծում է «Հանրապետականի» ղեկավար պրն Անդրանիկ Մարգարյանը: Հետո արդեն մանրամասնում է. «Քաղաքական զարգացումներ են գնում եւ երկրապահները, որ հետեւողականորեն չեն ցանկացել քաղաքական ուժի վերածվել, այժմ հայտնվել են այդ դերում: Նախագահին ընտրարշավի ընթացքում սատարելիս «Արդարություն եւ միասնություն» դաշինքում միայն երկրապահներն էին ներկայացված հասարակական մակարդակում եւ բնական է, որ կուսակցական կառույցներով ինքնակազմակերպվելու խնդիրը նրանց առջեւ պետք է կանգներ: Թե ինչո՞ւ երկրապահները չստեղծեցին նոր կուսակցություն կամ ո՞ր երկրապահներն են «Հանրապետականին» անդամագրվելու, ԱԺ պատգամավորական խմբի անդամնե՞րը, թե՞ նույնանուն հասարակական կազմակերպության, պրն Մարգարյանը ասում է. «Երկրապահ» կամավորականներից ով ցանկանում է քաղաքականությամբ զբաղվել, խոչընդոտ չի ունենա մեր կուսակցությանն անդամագրվելու հարցում, բայց չեմ կարծում, թե նրանց թիվը մեծ լինի: Ինչ վերաբերում է պատգամավորական խմբի անդամներին, այստեղ ոչ միայն ցանկությունն է անհրաժեշտ, այլեւ նպատակահարմարությունը: Ամեն դեպքում, կուսակցությունն արհեստակցական միություն չէ, որ կոլեկտիվ անդամներ ընդունի: Յուրաքանչյուրը կուսակցությանն անդամագրվում է անհատապես, եթե ընդունում է նրա ծրագիրը, կանոնադրությունը եւ այլն: Այլ հարց է, որ զգալի թվով անձանց ներհոսը կարող է ներազդել կուսակցության վրա: Բայց դա հետագայում կերեւա»:

«Երկրապահը» եւ հանրապետականները նախկինում ի՞նչ առնչություններ են ունեցել: «Եթե ժամանակագրությունը սկսենք 1989-90-ից, ներկայացնում է պրն Մարգարյանը, երբ Երկրապահ ջոկատներն էին կազմավորվում, մեր շարքայիններից եւ ղեկավարներից շատերը մասնակցել են դրանց կազմում: 1991-92-ին, երբ կազմավորվում էր Հայաստանի Հանրապետության բանակը, մեր ընկերներից նրանք, ովքեր նախընտրեցին զինվորական կարիերան, անցան զինվորական ծառայության: Մյուսները, որոնց ավելի հոգեհարազատ էր քաղաքական գործունեությունը, հիմնադրեցին «Հանրապետական» կուսակցությունը: Այժմ ինչ-որ չափով ավանդույթն է ամրապնդվում, երբ քաղաքական գործունեությամբ զբաղվելու ցանկություն ունեցող երկրապահներն անդամագրվում են «Հանրապետական» կուսակցությանը»:

Եթե նկատի ունենանք մինչ այժմ տիրող իրավիճակը, երբ երկրապահները քաղաքական ազդեցություն ունեին առանց կուսակցական գործունեության օրինաչափություններով պաշտպանված լինելու, ապա միայն ողջունել կարելի է, որ նրանք հանդես գան կուսակցական քաղաքական գործչի կարգավիճակում: Գալով Հայաստանի քաղաքական դաշտի համար տեսանելի հետեւանքներին, ամենայն հավանականությամբ, 99-ի խորհրդարանական ընտրություններում ՀՅԴ-ն եւ «Հանրապետականը» նույն ընտրազանգվածի ձայներն են կիսելու:

ԼՈՒՍԻՆԵ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

ՔՐԵԱԿԱՆ

Հայաստանի 7 քաղաքացի միջազգային հետախուզման մեջ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ (ԹԱՄԱՐ ՍԱՐԳՍՅԱՆ): Հայաստանի յոթ քաղաքացիներ գտնվում են միջազգային հետախուզման մեջ: Նրանք, չնայած քրեական հեղինակություններ կամ «օրենքով գողեր» չեն, սակայն հստակորեն ծանր հանցագործություններ կատարած անձինք են: Որոշակի հաջողություն նրանց որոնման հարցում արդեն կա. Անգլիայում վերջերս ձերբակալվեց նրանցից մեկը (անունը, որն այնքան էլ անհայտ չէ, հասկանալի պատճառներով չենք հրապարակում): Հայաստանում Ինտերպոլի Ազգային կենտրոնական բյուրոյի պետ Վարդան Եղիազարյանն ասել է, որ թերեւս հնարավորություն լինի լուծել այդ հանցագործի՝ (նա որակվում է որպես մարդասպան) էքստրադիցիայի (հանցագործություն կատարած անձի վերադարձման) հարցը: Դա պարոն Եղիազարյանը շատ կարեւոր համարեց, որովհետեւ խոսք է գնում հասարակական հնչեղություն ունեցող հանցագործություն կատարած անձի մասին: Միացյալ Թագավորության հետ համապատասխան պայմանագրի բացակայությունն է, որ որոշ խոչընդոտներ է ստեղծում էքստրադիցիայի համար: Այդ հանցագործը Անգլիայում ձերբակալված է դարձյալ քրեական հանցագործություն կատարելու համար, բայց քանի որ Հայաստանում նրա կատարած հանցանքն ավելի ծանր է, հնարավոր է, թերեւս, վերադարձը կազմակերպել արտգործնախարարության միջոցով:

ՆԳ մարմինների կողմից 1998 թվականին, բյուրոյի աջակցությամբ 120-ից ավելի հետախուզվողներ են հայտնաբերվել, որոնցից 83-ը ձերբակալվել է, էքստրադիցիայի է ենթարկվել 38-ը:

Նշենք, որ միջազգային հետախուզման դեպքում պարզ չէ հանցագործի գտնվելու վայրը եւ աշխարհի բոլոր երկրներին է դիմում հղվում նրանց փնտրելու համար:

ԱՊՀ-ում սահմանների թափանցիկությունը խանգարու՞մ է: Այս հարցին դրական պատասխանելով, պարոն Եղիազարյանը հիշատակեց նաեւ 1993 թ. Մինսկի կոնվենցիան, որը «բավականին հեշտացնում է հետախուզման աշխատանքը, վերադարձման գործընթացը»: Նշված կոնվենցիային, ասենք, որ չեն միացել մերձբալթյան երկրները եւ Թուրքմենստանը: Սակայն վերջինիս հետ Հայաստանը առանձին երկկողմանի պայմանագիր ունի, ինչը հեշտացնում է հանցագործների վերադարձումը:

Հանցագործների որոնման եւ վերադարձման հարցերում Հայաստանը, ԱՊՀ-ից բացի, ակտիվորեն համագործակցում է շուրջ 70 երկրների հետ, իսկ հիմնական աշխատանքները ծավալվում են Լեհաստանի, Գերմանիայի, Բուլղարիայի, Իրանի, Թուրքիայի հետ: Պայմանագրային հարաբերություններ են հաստատված Ֆրանսիայի, Հունաստանի, Բուլղարիայի հետ: Մնացած երկրների հետ հարաբերությունները կարգավորվում են Ինտերպոլի կանոնակարգային սկզբունքների շրջանակներում:

Ի դեպ, թղթակցի խնդրանքով պարոն Եղիազարյանն անդրադարձավ նաեւ, այսպես կոչված «հայ Մոնտե Քրիստոյի» փնտրտուքին (խոսքը գնում է Կալինինգրադից Հայաստանին պատկանող ձկնորսանավերը սեփական հայեցողությամբ համաշխարհային օվկիանոս տարած «նավապետի» մասին, որին շուրջ մեկ ու կես տարի առաջ անդրադարձել էր տողերիս հեղինակը) եւ ասաց, որ նա համարյա գտնված է, ուղղակի դեռ հարցեր կան...

ԳԵՐՄԱՆԻԱ

Այդպիսի բարեկամներ ունեցողը...

Գերհարդ Շրոդերը հույս ունի Գերմանիայում առաջիկա սեպտեմբերին կայանալիք ընտրություններում գահընկեց անել Հելմուտ Կոլին, եւ վերջինիս ընկերները մեծ օգնություն են ցույց տալիս իրեն՝ Կոլի մրցակցին՝ Սոցիալ-դեմոկրատ կուսակցության ղեկավարին: Կոլին վերջին հուսախաբության առիթը տվեց նրա կոալիցիոն կառավարության կրտսեր դաշնակից, Ազատ դեմոկրատներ կուսակցության գլխավոր քարտուղար Գուիդո Վեստեր-վելլը, որ «Շտերն» հանդեսին տված հարցազրույցում բերանից բաց թողեց «Հետքոլյան ժամանակաշրջանն արդեն սկսվել է» արտահայտությունը: Շրոդերը, որի կուսակցությունը 7-8 կետով գլխավորում է հարցախույզների աղյուսակը, դժվարությամբ էր զսպում խնդուքը: «Ես իմ հակառակորդների ռազմավարությունը չեմ գծում, ես պարզապես հետեւում եմ

նրանց քայլերին զարմանքի եւ, երբեմն, հրճվանքի խառնուրդով»:

ՄԱՐԶԵՐ

Լոռի. Հինգ զոհ ավտովթարից

«ԵՐԵՎԱՆ», 23 ՀՈՒՆԻՍ: Հունիսի 22-ին Դսեղ տանող ճանապարհին Սասանի կամրջի մոտ մարդատար մեքենան ընկել է գետը: Բոլոր հինգ ուղեւորներն էլ, ովքեր Սանահին գյուղի բնակիչներ էին, զոհվել են: Կատարվում է քննություն:

Մի քանի ձկնիկի համար որսագողերը վճարեցին... 8 հազար դրամ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Սպարանի երեք բնակչի թանկ նստեց Քասախ գետում որսացած մի քանի ձկնիկը: Որսագողերը ՀՀ բնապահպանության նախարարության կենտրոնական տարածաշրջանային տեսչության աշխատողների կողմից բռնվեցին հանցանքի վայրում եւ տուգանվեցին 8 հազար դրամի չափով: Ինչպես հայտնեց տեսչության պետ Մարգպետ Քամալյանը, Քասախ գետում վերջին ժամանակներս հաճախակի են դարձել որսագողության դեպքերը: Օրերս Թթուջուր գյուղի երեք բնակիչներ փորձել են գետում ձուկ որսալ պայթուցիչների օգնությամբ... բայց դա նրանց չի հաջողվել: Նրանք փախել են, ափին թողնելով պայթուցիչ սարքը: Ներկայումս որսագողերը որոնվում են:

«Գրանդ Տոբակո» կարտադրի «ուսանողական» ծխախոտ

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 23-ին «Գրանդ Տոբակո» ծխախոտի արտադրության հայ-կանադական ձեռնարկությունը հրավիրել էր ասուլիս, լրագրողներին տեղեկացնելու ծխախոտների արտադրության մշակման նոր ծրագրերի մասին: Բացի արտադրվող նոր GT ծխախոտից գործարանը կարտադրի եւս մի նոր ծխախոտ, որի տուփը բաղկացած կլինի տասը գլանակից: Ինչպես տեղեկացրեց ձեռնարկության գլխավոր ինժեներ Համազասպ Տիգրանյանը, ծխախոտը նախատեսված է ուսանողության համար: Այս հանգամանքը նպատակ ունի կրճատել ուսանող ծխողների թիվը, բացի դրանից արտադրողները հաշվի են առել ուսանողների անգնողունակությունը:

Տոկիո-Միցուբիսի բանկի ներկայացուցիչը Հայաստանում

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Հունիսի 22-ին ՀՀ կենտրոնական բանկ էր այցելել Տոկիո-Միցուբիսի բանկի Ռուսաստանի եւ Արեւելյան Եվրոպայի դեպարտամենտի ղեկավար Շոիչի Կուրոսական: Տոկիո-Միցուբիսին ըստ իր համախառն ակտիվների (700 մլրդ դոլար) ներկայումս աշխարհի խոշորագույն բանկն է: Այն սպասարկում է Ճապոնիայի կողմից Հայաստանին տրամադրվող դրամաշնորհը: Շոիչի Կուրոսակայի այցի նպատակը Հայաստանի շուկաներին, բանկային համակարգին եւ տնտեսությանը ծանոթանալն է: Ինչպես տեղեկացրին ՀՀ ԿԲ-ից, հյուրին ընդունեց պահուստների եւ արտարժութային ռիսկերի կառավարման բաժնի պետ Գեղամ Անանյանը, որը ներկայացրեց ԿԲ գործունեությունը ֆինանսական շուկայում, պետական արժութային պահուստների վիճակը, կառավարման մեխանիզմները, ինչպես նաեւ ԿԲ-ի միջազգային ֆինանսական շուկաներում ծավալած գործունեությունը: Հանդիպման ընթացքում քննարկվեցին նաեւ երկու բանկերի միջեւ ձեւավորված հարաբերությունների ընդլայնման ուղիները: Պարոն Կորոսական նմանատիպ հանդիպումներ կունենա նաեւ ՀՀ կառավարությունում ու ֆինանսների եւ էկոնոմիկայի նախարարությունում:

ԲԱՔՈՒ

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը ձեւավորվում է

ԲԱՔՈՒ, 23 ՀՈՒՆԻՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ադրբեջանում սկսեց ձեւավորվել երկրի նախագահի ընտրությունների կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովը: Ընտրությունները նախատեսվում է անցկացնել ընթացիկ տարվա աշնանը: Ըստ ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման, հանրապետության խորհրդարանն այսօր հաստատեց կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի 24 անդամից 11-ի թեկնածությունները: Նրանցից վեցը ներկայացնում է իշխող կուսակցությունը՝ «Ենի Ազերբայջանը» («Նոր Ադրբեջան»), որի անդամները բոլորից շատ տեղեր ունեն խորհրդարանում, առաջադրվել են երեք անկուսակցական պատգամավորներ եւ մեկական ազգային անկախության ընդդիմադիր կուսակցությունից եւ քաղաքական հինգ կուսակցությունների միությունից, որոնցից պատգամավորները Մեջլիս էին ընտրվել մեծամասնական համակարգով:

Համապատասխան օրենսդրությամբ իրեն ընձեռված կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի անդամության մեկ թեկնածու առաջադրելու իրավունքից առայժմ չի օգտվել առավել ազդեցիկ ընդդիմադիր կուսակցությունը՝ Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատը: Խորհրդարանում նրա խմբակցության անդամները հայտարարել են, որ եթե «Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի մասին» եւ «Նախագահի ընտրությունների մասին» օրենքներում իրենց պահանջած փոփոխությունները չկատարվեն եւ ժողովրդավարական ընտրական գործընթացի երաշխիքներ չտրվեն, ապա Ադրբեջանի ժողովրդական ճակատ կուսակցությունը հնարավոր է, որ հրաժարվի ընտրություններին մասնակցելուց:

Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի մնացած 12 անդամների թեկնածությունները առաջադրում է երկրի նախագահը:

«ՍՓՅՈՒՌ» ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ - ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՁԵՌՆԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԵՎ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ
հեռախոսով (589167, 581351) - պարբերաբար հրատարակվող տեղեկագրերով - մագնիսական կավառակներով - INTERNET ցանցով (http://www.arminco.com/spyur):

«Տիգրան Մեծ» հրատարակչության տպարան, Երեւան-23, Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Պատվեր 848 Տպաքանակը՝ 3500 Ստորագրված է տպագրության՝ 23. 05. 1998 Գինը՝ 100 դրամ

digitised by A.R.A.R.@